

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

YÖNTEM

Maoculuğun sosyo-politik özü

Dev Delüsin

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://ranfey.org>

YÖNTEM YAYINLARI : 35

Narlıbahçe Sok. Eser Han
No : 50 - 51 Cağaloğlu
P. K. 1196 — İstanbul

YÖNTEM YAYINLARI : 35

Bilim - Araştırma - Belgeler Dizisi : 3

Orijinal Adı :

Dev Delyusin

The Socio - Political

Essence of maoism

İlk Basımı :

Navasti Press Agency Publishing House

Moskova — 1976

Türkiye Basımı :

YÖNTEM YAYINLARI

Ocak 1978 - İstanbul

Dizgi - Baskı :

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

Doyuran Matbaası

DEV DELYUSİN

**MAOCULUĞUN
SOSYO - POLİTİK ÖZÜ**

Türkçesi : Cengiz Sert

Ö N S Ö Z

Bugün dünyada yer alan keskin ve karmaşık politik - ideolojik savaşım içinde farklı toplumsal kuramlar ve kavramlar birbirleri ile çatışmaktadır. Siyasal gelişmeler üzerinde kitlelerin rollerinin ve etkilerinin büyümesi hem ulusal hem de uluslararası düzeyde, herbiri de geniş kitlelerin desteğini kazanmaya çalışan ideolojiler arası keskin bir çatışmaya yol açmaktadır. Toplumun ve devletin, mantık ve adalet ilkelelerine uyumlu bir biçimde yeniden düzenlenmesi, insanlık için uyumlu yaşam biçimlerinin **yaratılması** gibi güncel sorunların çözüm yolları üzerinde savaşım verilmektedir.

Dünyanın devrimci yoldan yenilenmesinde evrensel bir kuram olma iddiasını bugün Maoculuk öne sürmektedir.

Saldırgan ve inatçı bir biçimde kendini övme bugün Maoculuğu dünyanın ideolojik ve siyasal yaşamında göze batan bir olay haline getirmiştir. Mao Tse-tung'un sözlerini kapsayan ucuz baskı kitaplardan milyonlarcası Asya, Afrika ve Amerika ülkelerinde dağıtılmaktadır. Yalnızca «Mao'nun Sözlerinden Alıntılar» Kızıl Kitap) kitabının baskı sayısı 3 milyarı aşmıştır.

ve burjuva toplumunun sosyo-politik yapısını reddederken, bir yandan da, aynı hatta daha büyük bir hırsla Sovyetler Birliği ve ona dost olan diğer sosyalist ülkelerde sosyalizmin kuramsal temellerine ve Mao-culuğu çalışmalarında siyasal bir platform olarak kabul etmeyen diğer partilerin devrimci eylemlerine saldırmaktadır.

1950 yıllarının sonlarına doğru Çinli yöneticiler dünya Komünist hareketini ve ona yakın bir çizgi izleyen Ulusal Kurtuluş Hareketi'nin Asya, Afrika ve Latin Amerika'daki kesimlerini ideolojik etkisi ve siyasal denetimi altına alabilmek için çalışmalara başlamışlardır. Kendi çizgilerini diğer komünist partilere zorla kabul ettiremeyen Maocu yöneticiler bu kez de devrimci güçleri bölme politikası izlemeye başlamışlardır. Maocular büyük çabalar harcayarak bazı ülkelerde siyasal eylemlilik gösteren bazı grupları Komünist hareketinden koparmayı başardılar. Çinli bölücüler, bu gruplara dayanarak «Mao Tse-tung'un düşüncelerinin kılavuzluk ettiği gerçekten devrimci» bir hareketin varolduğu izlenimini yaratmaya çalışıyorlar. Bunun kaçınılmaz bir sonucu olarak da Mao-culuk, biçimsel açıdan Marksizm - Leninizm ile ilişkisini tümüyle kesmese bile, onun anti-tezi niteliğini kazanmaya başlamış ve böylelikle bir çok burjuva ve küçük-burjuva ideologlarının ilgisini çekmiş, onlar arasında taraftar kazanmıştır. Özellikle küçük-burjuva ideologları, Marksizm'in yaratıcı bir biçimde geliştirilmesinde Maocuların öncü oldukları yolundaki iddialarını hemen kabul etmişler ve kendileri aslında birer inançlı Marksist-Leninist öğreti aleyhtarı olmalarına rağmen, Mao-culuğun çağdaş Marksizm içinde yaratıcı bir akım olduğu yolunda gerçek dışı bir kampanya yürütmeye koyulmuşlardır. Aslında yapmaya

çalıştıkları iş yalnızca Maoculuğu Marksizm'in karşısına geçirmek değil aynı zamanda Maoculuğun Marksizmin üstünde bir öğreti olduğunu kabul ettirmektedir.

Maocular ve onların burjuva savunucuları Maoculuğu, Çin toplumunun devrim öncesi özelliklerini dikkate alan ve zafere ulaşan Çin devrimi deneyimini yeterli ölçüde yansıtan dengeli, tutarlı bir düşünce sistemi ve küçük köylülerin toplumun büyük bir bölümünü oluşturduğu geri kalmış ülkelerde toplumsal, ekonomik ve kültürel geri kalmışlığı aşmanın yollarını gösteren kapsamlı bir öğreti olarak sunmaktadırlar.

Maocu propaganda son yıllarda Sovyet aleyhtarları kampanyasının ön saflarında yer aldığı için, Maoculuk özellikle burjuva bilim adamlarının yüksek beğenisi-ne sahip olmuştur. Maocuların kötü niyetle saldırma-dıkları Sovyetler Birliği'nin tek bir davranışı bile yoktur. Bu konuda emperyalistler zaman zaman Pekinli çı-ğırtkanlara gereken bahşisi vermek zorundadırlar. Bu militanca Sovyet aleyhtarlığı karşılığında bir minnet-tarlık gösterisi olarak, sosyalizm düşmanları, Mao'yu özel bir görüş gücüne sahip bir düşünür, dünyayı kav-rayıp yeniden düzenlemek için bağımsız bir düşünce sistemini geliştiren yürekli bir ideolog olarak göster-mektedirler.

Bununla birlikte, Mao'nun yapıtlarına daha yakın-dan ve tarafsız bir göz attığımızda, bunların tutarlı ve derli toplu bir düşünce sistemini içermediklerini gör-mekteyiz. Bunlar Mao'nun farklı zamanlarda, şu yada bu somut durumda, tasarılarını ve eylemlerini haklı göstermek ve açıklamak amacıyla yaptığı konuşmalar ve tuttuğu notlardır. Çünkü, Mao Tse-tung, her şey-den önce, kendi önerdiği taktik yöntem ve planların

doğruluğu ve gerekliliğini kanıtlamak, yada bunlar başarısızlığa uğradıklarında «Parti'nin dümenindeki bilge kaptan» olarak otoritesini koruyabilmek için bunları haklı göstermek zorunda olan ve son derece karmaşık durumlarda bu uğraşı vermiş bir politikacıdır. Mao Tse-tung, muhaliflerinin görüşlerini ve düşüncelerini eleştirirken kendi düşünce ve önerilerinin doğruluğunu kanıtlamak zorundaydı. Bu konuda da kendi denetimindeki kuramcılarını kendi çıkarları için kullanarak hiç de olağan sayılmayacak bir beceriye sahip olduğunu gösterdi.

Çin'de ve Çin Komünist Partisi içinde-halk devriminin zafere ulaşmasından hem önce hem de sonra-yer alan siyasal mücadelelerin kendine özgü nitelikleri, Mao Tse-tung'un üzerinde, ülkede salt iktidara ve Parti politikasının uygulamasına ilişkin sorunların tümünde son sözü söyleme yetkisine sahip olabilmek için en akla gelmeyecek yöntemlere bile başvuran bir siyasal savaşçı olarak izlerini bırakmışlardır. Dolayısıyla, Mao Tse-tung'un yapıtlarının resmi baskılarında bile çeşitli biçimlerde yorumlanabilecek ve birbirinin tam zıddı sonuçlara yönelebilecek çelişkili açıklamaların ve kayak formüllerin bulunmasına şaşmamak gerekir. Maoculuk, özünde, somut durumlara, ve kitlelerin harekete geçirilmesi istenen siyasal yöne bağlı olarak zaman zaman değişen bir sloganlar sistemidir. Bu da, Maocuların bir yandan kitleleri «Mao Tse-tung'un düşüncelerinin hiçbir zaman yanlışlığa düşmeyeceğine» inançlı kılarken bir yandan da sürekli manevra yapabilmelerine ve birbirinden farklı siyasal konulara sürekli geçebilmelerine olanak vermektedir. Parti ve devlet örgütü üzerinde ideolojik ve siyasal denetimi sürdürebilmek ve kendisine karşı güçleri saf dışı bırakmak için verdiği mücadelede Mao Tse-tung hiç bir aracı

kullanmaktan çekinmemektedir. Zaten onun görüşlerine göre, «amaçlar, aracı haklı kılar.»

Tüm bunlar Çin'de sosyalizm davasına ciddi zararlar vermiştir. Maocular, Çin'in sınırları dışında da sosyalizmin ideallerini çarpıttıkları ve dünyanın devrimci dönüşümü ile ilgili fikirlere leke sürmek için ellerinden geleni yaptıkları için dünya devrim hareketine de zararlı olmuşlardır. Maocular, sosyalist ülkeler topluluğu arasında bölücülük yapmak politikalarını sürdürmekte, sosyalist ülkelerle gelişmekte olan ülkeler arasındaki işbirliğini bozmak için çalışmakta, bu ülkelerin gericilik ve militarizme karşı ve barış için savaşta güçlerini birleştirme çabalarına engel olmaktadır. Maocular, kapitalist ülkelerde düzenin işleyişinden hoşnut olmayan ancak komünist ve sosyalistlerin programlarını da benimsemeyen bazı toplumsal grupların akıllarını karıştırmaktadırlar. Maocular, bu grupların ve katmanların ve özellikle öğrenci gençliğin duyguları ve önyargıları üzerine yatırımlar yaparak onları kendi saflarına çekmek için çaba harcamakta ve zaman zaman da bu işte başarılı olmaktadır. Böylece gerici burjuvazinin mevzilerine karşı girişilen genel saldırı güçsüzleşmekte, birleşik eylemin temelleri sarsılmakta ve demokrasi ile toplumsal ilerleme için verilen savaşın etkenliği azalmaktadır.

ÇİN DEVRİMİ VE MAOCULARIN ONU YORUMLAYIŞLARI

Zafere ulaşan bir devrime önderlik etmiş olanların deneyimlerini yaymaları ve diğer ülkelerin devrimcilerine iletmeleri çok doğaldır. Ancak, bir ulusun deneyimini genelleştirirken ve kavramsallaştırırken olanaklı olduğu ölçüde nesnel davranmaya dikkat etmek, somut tarihsel koşulları, o ülkede devrimci sürecin oluşmasında rol oynayan o ülkeye özgü nitelikleri, ve kullanılan ideolojik, siyasal ve silâhlı savaş yöntemlerinin özgünlüklerini hesaba katmak gereklidir. Ulusal deneyimler, ancak nesnel olarak ele alınıp eleştirel bir gözle irdelendiğinde, hangi nesnel ve öznel faktörlerin devrim yanında ve devrime karşı rol oynadıkları iyice tanımlanıp, dikkate alındığında, uluslararası proleterya için yararlıdır.

Çin'de halk devriminin 1949 yılında zafere ulaşması gerçekten dünya çapında anlama sahip bir olaydır. Dolayısıyla bu devrimin tarihine, ve bu devrimin farklı dönemlerinde Çinli Komünistlerin uyguladıkları taktik ve politikalara duyulan ilginin giderek artması doğaldır. Aslında, Çin'deki devrim sürecinin tarihi ile ilgili çalışmalara önemli bir katkıyı ÇKP önderlerinin kendileri yapmaları gerekirdi. Oysa, Çin propagandası Çin'deki devrimci savaşımı çarpıtılmış

bir biçimde, Maocu plana uyan ve onun doğruluğunu gösteren yönlerini gereğinden çok vurgulayarak sunmaya başladı. Daha da ötesi, Çin devriminin, küçük köylülüğün yoğun olduğu, az gelişmiş, siyasal yönden parçalanmış ve ekonomik açıdan da emperyalist güçlere bağımlı bir ülkede egemen olan koşulları yansıtan gelişme çizgisi de, tüm bu faktörlere evrensel geçerlilik verecek biçimde yorumlanıyordu. Çin devriminin izlediği yol, en azından Asya, Afrika ve Latin Amerika ülkeleri için tek geçerli yol olarak ilân ediliyordu.

Maocular, belirli bir ülkenin ulusal özelliklerinin, ekonomik ve kültürel düzeyinin, toplumsal olgunluğunun ne ölçüde Çin'e uyduğu sorusunu hiç hesaba katmamaktadırlar. Ayrıca, sözkonusu ülkede emekçi halkın siyasal bilinç düzeyi, işçi ve köylü hareketinin olgunluk derecesi ile devrim ortamının ne ölçüde gelişmiş olduğu da Maocuları kesinlikle hiç ilgilendirmemektedir.

Tüm toplumsal olaylara, ve en önemlisi devrim sorununa somut, tarihsel bir yaklaşımla bakılması konusunda Lenin'in koymuş olduğu ilkeye Maocular kesinlikle göz yummaktadır. Lenin, bu konuda şöyle yazmıştı: «Sorunun özü şudur... Başka başka uluslar aynı tarihsel doğrultuda, ama farklı zikzaklarla ve ara yollardan ilerlemektedirler. Kültür düzeyi yüksek ulusların daha düşük kültür düzeyine sahip uluslara kıyasla daha farklı bir biçimde ilerledikleri açıktır.» (1)

Farklı ülkelerdeki somut durumun nesnel bir incelemesini yapmadan Mao Tse-Tung, Asya, Afrika ve Latin Amerika ülkelerinde daha şimdiden «eşsiz bir

devrim ortamının bulunduğunu» iddia etmektedir. Onun düşüncesine göre dünya nüfusunun yüzde 90'ı devrim istemektedir. Maocu propagandanın «devrim» sözcüğünü çok sık, yerli yersiz ve «devrim» kavramıyla uzaktan yakından hiçbir ilişkisi olmayan durumlar ve gelişmeler için kullandığına da dikkati çekelim.

Mao Tse-tung ve yandaşları dünyadaki hemen hemen tüm insanların devrim istediklerini ileri sürerlerken, devrim sürecinin farklı ülkelerdeki sosyo-ekonomik özü sorununu tümüyle bir kenara atmakta, ne tür bir 'devrim' düşündüklerini açıklayamamaktadırlar. Öte yandan, bir devrimin sınıfsal ve sosyo-ekonomik özü sorununun son derece büyük bir önem taşıdığı ise herkesçe bilinen bir gerçektir. Çünkü devrimci savaşım için doğru bir strateji saptanması, devrim sürecini harekete geçirecek güçlerin iyi anlaşılması, kitleleri harekete geçirecek sloganların ortaya atılması, ve parti çalışmalarında doğru yöntemlerin uygulanması ve soruna doğru bir yaklaşıma bağlıdır.

Maocular, belirli bir ülkede ve uluslararası koşullarda somut durumları ve sınıf güçleri arasındaki karşılıklı ilişkileri dikkate almaksızın tek bir yöntemin, yani silâhlı mücadele yönteminin evrensel olarak uygulanmasını ısrarla istemektedirler. Maocuların ileri sürdüklerine göre silâhlı mücadele büyüye, sihire benzer, mucizeler yaratan ve tek başına devrime ulaşmak için yeterli bir şeydir. Mao Tse-tung'a göre, «bir devrimin en başta gelen görevi en yüksek biçimi iktidarın silâhlı güçle ele geçirilmesi, yani sorunun savaş yoluyla çözülmesidir.» Mao'nun «iktidar tüfeğin namlusundadır.» sözlerinin kaynağı bu düşüncedir.

de askeri gücün Kuomintang (1) gericileri karşısında sağlanan zaferde çok büyük bir öneme sahip olduğunu kanıtlamıştır. Halk devriminin son döneminde, Çin Komünist Partisi'nin hem savaş yeteneği hem de moral açısından Kuomintang askerlerinden üstün bir ordu kurması belirleyici bir öneme sahip olmuştur. Ancak, asker faktörünün önemine dikkat çekilirken, Çin Komünistlerinin zaferlerini yalnızca bu faktöre borçlu olmadıklarını da unutmamak gerekir. Çin'in önderleri silâhlı mücadelenin önemini 1920 ve 1930 yıllarında anlamışlardı. Örneğin bir ÇKP yöneticisi olan Çu Çiu-po, 1926 yılında yazdığı, «Çin Devriminin Silâhlı Mücadele Sorunu» (2) başlıklı makalede, Çin'de devrimi başarılı bir biçimde yürütmenin en etken yolunun devrimci savaş olduğunu belirtmişti. Ama bunlar, Devrimci Halk Ordusu'nun o sıralarda Çin'i yönetmekte olan militarist kliklere karşı yürüyüşünün

(1) (Ulusal Parti) Kuomintang 1912 yılında Sun Yat-sen tarafından kurulmuştu. 1924 yılında ise Komünist Enternasyonalinin yardımlarıyla yeniden örgütlenmişti. Komünistlerin de katılmasıyla bu hareket Çin'de ulusal demokratik hareketin önderi niteliğini kazanmıştı. 1925-27 devriminin yenilgisinden sonra, başında Çang Kay-şek (1887-1975) ile birlikte Kuomintang, burjuvazinin, toprak ağalarının, asker ve sivil bürokrasinin çıkarlarını temsil eden gerici bir parti olmuştur. Kuomintang'ın egemenliği 1949 yılında halk devriminin zafere ulaşmasıyla son bulmuştur. Halen, Kuomintang Taiwan'da iktidarda olan partidir ve adanın, kıta Çin'i ile birleşmesine karşı çıkmaktadır.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

(2) Hsin Çingnien, Sayı 4, 1926. s. 20-30.

daha yeni hazırlanmakta olduğu, Komünistlerle Kuomintang arasında işbirliğinin henüz varolduğu ve Çin Devrimi'nin güçlerini yeni toplamakta olduğu bir dönemde yazılmıştı. Ve daha o zamanlarda bile bir çok ÇKP yöneticisi, haklı olarak işçi ve köylülerin sınıf birinci, örgütlenme ve devrimci eylem düzeylerini yükseltmek için kitleler içinde yapılacak siyasal çalışmalarla birleştirilmediği taktirde devrimci savaşın tek başına zaferi getirmeyeceğine inanıyorlardı.

1925-27 devriminin (1) yenilgiye uğramasından sonra Çinli Komünistler, devrim alevini yeniden yükseltebilmek için silâhlı mücadele yöntemini kullanmaya çalıştılar. Ama bir çok kentlerde ve kırsal bölgelerde silâhlı ayaklanmalar örgütlenme girişimlerinde başarıya ulaşamadılar. Bunlar, 1927 Ağustos'undaki başarısız Nankiang ayaklanması; 1927 Sonbahar'ındaki Hasat ayaklanması; 1927 Aralık ayında kana boğulan Kanton (Kuangçu) Komünü (2) girişimleri idi.

(1) 1927 devriminin amacı, Çin'i emperyalist güçlere ekonomik ve siyasal bağımlılıktan kurtarmak, savaş taraftarı kliklerin düzenine bir son vermek ve ülkenin siyasal birliğini güvence altına almaktır. Kırsal alanlarda feodal kalıntıların ortadan kaldırılması devrimin başarısını güvence altına almaya yardımcı olacaktı. Bu devrimde ÇKP, burjuvaların ve toprak ağalarının milliyetçi partisi olan Kuomintang ile ittifak halinde davrandı. Devrim, 1927 Nisan'ında Çang Kay-şek'in yönettiği bir karşı-darbe ile yenilgiye uğradı.

(2) Bu ayaklanmalar Çinli Komünistler tarafından devrim davasını kurtarmak ve Çang Kay-şek'in karşı darbesinden sonra yitirilen mevzileri yeniden ele geçirmek için yapılan kahramanca girişimlerdi.

Çin Komünistlerinin bu deneyimlerinden her biri hiç iz bırakmadan geçip gitmedi elbette; bunların tümü Çin'deki devrim hareketinin gelişmesine katkıda bulundu ama hiçbiri ÇKP yöneticilerinin onlardan bekledikleri amaçları gerçekleştiremedi.

1920 yıllarının sonlarında ve 1930 yıllarının başlarında Kuomintang düzenine karşı girişilen silâhlı gerilla savaşı ilk meyvelerini verdi. Kiangsi dağlarında ve bazı diğer eyaletlerde, demokratik olarak seçilen yönetimlere sahip Sovyet bölgeleri kuruldu. Ama ülkede bir boydan bir boya devrimci üsler kurup Kuomintang'ı devirmek ve ülkede iktidarı almak girişimleri sonuç vermedi. Ülkedeki siyasal güçler arasındaki karşılıklı ilişki ve uluslararası koşullar Çinli Komünistlerin aleyhindeydi. Başarının nesnel koşulları yoktu. Tüm ülke çapında, işçi-köylü hareketi henüz devrimin vurucu gücü olabilecek düzeye erişememişti. İşçiler ve köylüler hem siyasal hem de örgütsel olarak kendilerini sömüren ve baskı altında tutanlara karşı verilecek sonucu belirleyici savaş için hazır değillerdi. Bu koşullar altında ise, silâha ve silâhlı mücadeleye övgüler düzmek istenen sonucu yaratmak için yeterli olmayacaktı. Çin Kızıl Ordu birlikleri büyük bir kahramanlık örneği göstererek dövüşüyorlardı ama kayıplar vererek geriye, ülkenin kuzey-batı bölgelerine çekilmek zorunda bırakıldılar. Silâh, Sovyet bölgelerini yenilgiden kurtarmaya yetmemişi.

Daha sonraları, Çin'deki siyasal durum değiştikten ve yeni uluslararası koşullar biçimlendikten sonra Çinli Komünistlerin silâhlı mücadelesi sonuçlar vermeye başladı ve en sonunda da onların zafere ulaşmalarını sağladı. Ama, bu 1940 yıllarında, Sovyetler Birliği müttefik olarak yükümlülüklerini yerine getirip Japon militarizmine öldürücü bir darbe vurduktan

sonra gerçekleşti. O zamana kadar Kuomintang bir zamanlar sahip olduğu siyasal sermayeyi hemen hemen tümüyle yitirmiş, izlediği halk ve ulus aleyhtarı politika, işçiler, köylüler, küçük ve orta burjuvazi ile aydınlar ve öğrenci gençliğin sert tepkisini ve hoşnutsuzluğunu uyandırmıştı. Böyle koşullar altında Çin devriminin zafere ulaşması yalnızca askeri faktörlerce değil aynı zamanda da Maocu kuramcılarının sözünü etmemeyi yeğledikleri diğer bir çok faktör tarafından kolaylaştırılmıştı.

Çin'deki halk devrimi için İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra dünya güçlerinin karşılıklı ilişkilerinde meydana gelen değişiklikler büyük önem taşımaktadır. Sovyetler Birliği'nin sonucu belirleyici bir katkıda bulunduğu Nazi Almanyası'nın ve militarist Japonya'nın yenilgileri, dünyanın siyasal iklimini değiştirmiş, Çin de dahil olmak üzere Asya ve Pasifik ülkelerinde ulusal kurtuluş hareketinin yeniden yükselmesini sağlamıştır. Sovyetler Birliği'nin uluslararası düzeydeki mevzileri gözle görülebilir bir biçimde güçlenmişti. Avrupa'da Komünist partileri ise daha etkenlik kazanmışlardı.

Bu koşullar altında, Kuomintang'a askeri ve diğer alanlarda yardım sağlayan, bununla yetinmeyerek siyasal ve moral destek veren ABD emperyalistleri doğrudan doğruya müdahalede bulunma cesaretini gösteremediler. Japonya yenilgisinden sonra, Kuomintang ile Çin Komünist Partisi arasında patlak veren çatışmada Amerikan diplomasisi arabulucu ve barış sağlayıcı rolünü takınmak zorunda kalmıştı; ancak bu arabuluculuk oyununda Amerikalı askerlerin ve diplomatların gönülleri doğal olarak Kuomintangdan yanaydı.

neminde, ABD'nin «barış girişimleri» bir bakıma ÇKP'ne askeri mevzilerini genişletmek, ordularını sonucu belirleyici bir savaşa hazırlamak açısından zaman ve olanak kazandırarak yararlı oldu. Böylece, Çin devrimi nesnel olarak anti-emperyalist nitelikteki görevlerini yerine getirirken, emperyalist güçlerle doğrudan doğruya silâhlı bir çatışmaya girmek zorunluluğu ile karşı karşıya kalmadı.

Maocular, iç savaşın başlangıç döneminde çok önemli bir rol oynamış olan başka bir gerçekten de söz etmemeyi yeğlemektedirler. Bu gerçek, ülkenin hem askeri hem de sanayi yönünden en yüksek gelişme düzeyine sahip olan Mançurya bölgesinin Sovyet birlikleri tarafından kurtarılışıdır. ÇKP, Mançurya'da, güçlerini toplamak ve yeniden örgütlemek, General Çang Kay-şek'in ordularına karşı girişilecek genel bir saldırı için köprübaşlarını hazırlamak amacıyla siyasal çalışmalarda bulunmak için son derece geniş olanaklara sahipti. Sovyet askeri birliklerinin komutanları, Komünistlerin yönetimindeki ordulara, ele geçirdikleri çok miktardaki silâh ve askeri malzemeyi teslim etmişlerdi. Bu sayede, Halk Kurtuluş Ordusu yalnızca Kuomintang askerlerinin saldırılarını püskürtmekle kalmadı aynı zamanda onlara Mançurya'da savaşın geleceğini kendi lehlerine çeviren öldürücü bir darbe vurdu.

1949 yılında Mao Tse-tung şöyle yazıyordu: «Eğer Sovyetler Birliği varolmasaydı, İkinci Dünya Savaşı'nda faşizm karşısında zafer kazanılmasaydı, Japon emperyalizmi yenilgiye uğratılmasaydı, halk demokrasileri ile yönetilen ülkeler doğmasaydı, Doğu'nun ezilen halkları şimdiki gibi başkaldırmasalardı, ABD, İngiltere, Fransa, Almanya, İtalya, Japonya'da ve diğer kapitalist ülkelerde halk kitleleri kendilerini bo-

yunduruk altında tutan gerici güçlere karşı mücadeleyi sürdürmeselerdi, bütün bunlar olmasaydı, bizim üzerimize çullanan uluslararası gericilik güçleri kesinlikle bugün olduğundan kıyaslanmayacak ölçüde daha çok olacaktı. Böylesi koşullar altında zafer kazanabilir miydik? Kesinlikle hayır.» (1)

Çin devriminin 1946-49 yılları arasındaki son döneminde geçerli olan ülke içindeki siyasal koşullara gelince; burada da, askeri faktöre ek olarak siyasal faktörler de önemli bir rol oynamışlardır. Japonya'nın yenilişini izleyen ilk bir, iki ay içinde Kuomintang hükümetinin kokuşmuşluğu ve çürümüşlüğü daha önceden görülmedik ölçüde açığa çıkmıştı. Toplumun tüm kesimlerini demokratik bir temel üzerinde birleştirmek ve ülkede barış ve düzeni sağlamak konularında kesinlikle yeteneksiz olduğunu kanıtlamıştı. Halkın gereksinmelerine tümüyle göz yuman politikası ile, Çin toplumu içinde geniş kesimlerin düşmanlığını üzerine çekmişti. Hükümet memurlarının görülmemiş ölçüde yozlaşmışlıkları, ülke yasalarına hiçbir konuda kulak asmamak, Kuomintang gizli polislerinin ve askerlerinin hiçbir koşula bağlı kalmaksızın istedikleri gibi davranmaları, tüm bunlar Kuomintang yönetiminin toplumsal temellerini aşındırmıştı.

Ordu ve devlet kuruluşları, para karşılığında satılmaya hazır ve yeteneksiz general ve yöneticilerce yönetiliyor, bu yöneticiler ve generaller sürekli birbirleriyle çekişiyorlardı. Çang Kay-şek kiliği iktidarda kalabilmek için, ABD ile ülke egemenliğine ve Çin burjuvazisinin ekonomik çıkarlarına zarar veren anlaşmalar yapıyordu.

(1) Mao Tse-tung, **Secme Eserler**, (Rusca), Pekin, Cilt 4, s. 508.

Kuomintang yönetiminin güçsüzlüğü ve dengesizliği o denli açıktı ki, Çang Kay-şek'in Amerikalı dostları bile bu konuda açık açık konuşmaktan çekinmiyorlardı.

Bu dönemde, ülkede yalnızca Komünist Partisi, barış ve demokrasi için tutarlı savaş veren bir güç, ulusal çıkarların tek savunucusu olarak kendisini kanıtlıyordu. O sıralarda, ÇKP yöneticileri Çang Kay-şek ile barışçı yollardan sorunu çözümlemeye hazır olduklarını gösteriyorlardı. Mao Tse-tung, iç savaşı önlemek için Çang Kay-şek ile görüşmeler yapıyordu. Komünistler o sıralarda, Çin halkına, sonu gelen bir çatışmayı kaba, zora dayanan yöntemlerle çözümlemenin savunuculuğunu yapan kişiler olarak görünmüyorlar; kılıç şakırdatmak yerine ellerinde zeytin dalı ile ortaya çıkıyorlardı. Bu taktikler, onlara sosyalizm sempatzmanı olmaktan uzak ama kamu oyunda önde gelen ve saygınlığı olan kişilerin bile saygısını kazandırıyor.

Daha da ötesi, Çinli Komünistler ülke ekonomisinin yönetiminde hemen sosyalist ilkeleri uygulamak gibi bir niyetleri olmadığını da açıkça belirtiyorlardı. ÇKP'nin siyasal platformu, Sun Yat-sen'in, kapitalizmi ortadan kaldırmadan onu düzenlemek ve sınırlamak ilkesini de kapsıyordu. ÇKP, bir yandan saldırılarını büyük, bürokratik burjuvazi üzerinde yoğunlaştırırken, bir yandan da, toplumun genel çıkarlarına zarar vermedikleri taktirde küçük burjuvazinin çıkarlarını ve haklarını koruyacağını, sanayi ve ticaret kesiminde özel girişimcilerin çalışmalarını teşvik edeceğini, ve büyük toprak sahipleri ile kulakların (zengin köylülerin) yeni demokratik devletin güvencesi altındaki sanayi ve ticaret kuruluşlarına yatırım yapmalarını kolaylaştıracağını ilân ediyordu.

Komünist Partisi, demokratik yasaların çıkartılmasını istiyor, söz özgürlüğü için mücadele ediyor ve zorlayıcı yöntemlere karşı çıkıyordu.

Kuomintang yetkililerinin, demokratik partileri ve grupları acımasızca ezip sürekli olarak izlediği bir dönemde ÇKP, demokratik önderlerle uzun dönemli bir işbirliği çizgisi izliyor ve onlara gelecekte kurulacak hükümette üyelikler vermeyi öneriyordu. Barış ve demokrasi sloganları Parti'nin kitleler arasında yayılmasına ve küçük ve orta burjuvazinin, intelligentsianın (aydınların) ve öğrencilerin yalnızca Parti'ye karşı tarafsız davranmalarına değil, aslında bu katmanların azımsanmayacak kesimlerinin Parti'ye eylemli siyasal destek sağlamalarına yol açıyordu. Yeni demokrasi kavramına dayalı bir politika izlemesinin sonucu Komünist Partisi mevzilerini güçlendiriyor, yalnızca işçilerin ve köylülerin değil aynı zamanda da tüm ulusun sözcüsü olarak öne çıkıyordu. Bu arada Kuomintang ise sürekli olarak kitlelerden tecrit ediliyordu.

Kısacası, Kuomintang'a karşı savaşta ÇKP yalnızca silâhın gücünü değil aynı zamanda da kitleleri ikna yöntemini uyguluyordu. ÇKP yöneticileri o zamanlar, yalnızca silâhın iktidarı ele geçirmede yeterli olmadığını, kitleleri kazanmak için verilecek siyasal mücadelenin, düşmanla savaş alanında yapılacak dövüş kadar önemli olduğunun bilincindeydiler.

Bugün Maocular, mücadelenin barışçı, siyasal biçimlerini yadsırlarken kendi öz deneyimlerine dayandıklarını ileri sürmektedirler. Böyle yaparak, kendi iktidara geliş tarihlerini çarpıtmaktadırlar. Ayrıca, bir dizi Asya ülkesinde, gerekli nesnel koşulların yokluğunda iktidarı silâhlı mücadele yoluyla ele geçirmek için yapılan girişimlerin yalnızca başarısızlıkla sonuç-

lanmayıp aynı zamanda da bu ülkelerin devrimcilerinin sınır dışına kaçmalarına yol açtığından hiç söz etmiyorlar. Bu tür girişimler, o ülkelerin devrimcilerinin kitlelerden tecrit olmalarına ve emekçi halk kitleleri arasında çalışmalar yapmalarının engellenmesine, ülkelerinin sosyo-politik gelişmesini etikleme olanaklarının ortadan kalkmasına neden olmuştur. Tüm bunlar, Malaya, Tayland, Filipinler ve Burma'daki üzücü sonuçlar veren silâhlı mücadele deneyimlerin kanıtlanmaktadır.

Maocuların, kendi deneyimlerini yorumlarken düştükleri öznelcilik, aynı zamanda herhangi bir ulusal devrimde köylülüğün rolünü devrimin başlıca itici gücü olarak değerlendirişlerinde de görülmektedir. Avrupa ve Amerika'da işçi sınıfının her şeyden önce devrimci ruhunu çok önceden yitirmiş olduğunu, dünya devrimini gerçekleştirmeye çalışanların dikkatlerini köye çevirmeleri gerektiğini iddia etmektedirler. «Mao Tse-tung'un düşüncelerini» açıklarken Lin Piao şöyle yazıyor: «Dünyanın tümünden söz ederken, Kuzey Amerika ve Batı Avrupa'ya 'dünya kenti' Asya, Afrika ve Latin Amerika'ya da 'dünya köyü' diyebiliriz. İkinci Dünya Savaşı'ndan bu yana Kuzey Amerika ve Batı Avrupa'nın kapitalist ülkelerindeki devrimci proleterya hareketi sönmekteyken, Asya, Afrika ve Latin Amerika'daki devrimci hareket önceden görülmemiş bir güç ile yükselmiştir. Bu anlamda, çağdaş devrim, kentlerin köyler tarafından kuşatıldığı görünümünü vermektedir.» (1)

Çin köylülüğünün devrim içinde önemli bir itici güç olduğunu kimse yadsımamaktadır. Nüfusunun onda sekizi tarıma bağlı, tarımsal bir ülkede bunun

başka türlü olmasına zaten olanak yoktur. Çin'de köylü sorununun olağanüstü önemi Komintern tarafından tekrar tekrar vurgulanmıştı. 1923 yılında Çinli Komünistlere yazılan bir mektupta Komintern Yürütme Komitesi, köylüler arasındaki çalışmaların önemine dikkati çekiyordu. Mektupta şöyle deniliyordu: «Çin'de ulusal devrimin ve bir anti-emperyalist cephenin kurulmasının, köylülerin feodalizmin kalıntılarına karşı yapacakları bir tarım devrimi ile eşanlamli olması gereklidir. Devrim, ancak Çin toplumunun büyük kesimi —yoksul köylüler— hareket içine çekilebildiği takdirde zafere ulaşabilir.» (1) Ancak, Komintern köylülüğün mücadelesinin her zaman işçi sınıfı ile ittifak halinde ve onun öncülüğü altında yürütülmesini savunmaktaydı.

Maocular, köylülüğün sonucu belirleyici rolü üzerinde ısrar ederek onu doğal müttefiki ve önderi işçi sınıfından ayırmaya ve böylece sömürü ve yoksulluktan kurtulmak için, yaşamının kökten değişmesi için vereceği savaşta olanaklarını azaltmaktadırlar.

Maocular, yabancı ülkelerden gelen konukları ile yaptıkları konuşmalarda, dünya devriminin üssünün köy olduğunu yorulmak bilmeden tekrarlamakta ve buna örnek olarak da Çin'de devrimin kırılık bölgelerde başlayıp oralardan kentlere ulaştığını göstermektedirler.

Çinli Komünistlerin uzun yıllar devrimci üslerinin bulunduğu kırsal yörelerden çalışmalarını yürüttükleri doğrudur. Ancak, herkesin de bildiği gibi, başlangıçta, Parti Kongrelerinin kararlarında kırsal alan-

(1) Komintern'in Ulusal-Sömürge Devrimlerinde, Çin Örneğinde görüldüğü gibi Strateji ve Taktikleri (Rusça), Moskova, 1934, s. 114.

lardaki çalışmaların artırılması öneminin vurgulanmasına ve kırsal alanlarda az sayıda ÇKP görevlisinin bulunmasına rağmen başlıca çalışma alanlarını kentler oluştuyordu. Çin Komünistlerinin kentlerden uzaktaki dağlık kırsal alanlara çekilmeleri ise planlanmış ve kuramsal açıdan temellendirilmiş bir davranış değil, kentlerde Kuomintang'ın ezici baskısı sonucu zorunlu olmuş bir davranıştı.

Oldukça uzun bir zaman sürecinde Çinli Komünistler kent proleteryası ile hiçbir sürekli bağlantıya sahip olmamışlar, mevzilerini kırsal yörelerde kurmuşlar ve güçlendirmişlerdi. Bu onların, Parti'nin güçlerini koruyabilmelerini sağlamış ancak aynı zamanda da Parti çalışmalarının biçiminin ve niteliğinin değişmesine ve üyeleri arasında proleteryaya özgü olmayan görüşlerin yayılmasına yol açmıştır. Çin'in Sovyet bölgelerinde köylü hareketinin deneyimi köylülerin kendiliğindenci devrimci eylemlere girmekten çok onların pasifizmini, siyasal durağanlığını ve bağımsız siyasal mücadele yürütme konusundaki yeteneksizliklerini kanıtlamaktadır. O dönemde, devrimci mücadele kıvılcımlarının gericilik tarafından söndürülmesini önleyen Çin devriminin başlıca gücü askerler ve Parti militanlarıydı. Ekonomik yönden az gelişmiş bu bölgelerdeki kahramanca mücadele bile bazı koşulların varlığı sayesinde yürütülebiliyordu.

Kuomintang hükümetinin kuruluşundan, Japonya'ya karşı savaşın başladığı tarihe kadar çeşitli Kuomintang grupları arasında sürekli çatışmalar oluyordu. Devlet siyasal açıdan bölünmüş durumdaydı. Kuomintang dengeli ve güçlü bir merkezi hükümet kuramıyordu. Hiç kuşkusuz, bu durum Komünistlerin kırsal alanların derinliklerindeki çalışmalarını kolaylaştırıyordu, ama bu mücadeleyi ülke çapında veremiyor-

lardı. Komünistlerin eylemleri nesnel koşullarca sınırlandırılmıştı.

Bununla birlikte, daha olumlu koşullar ortaya çıktığında bile, Komünistlerin çalışmalarını kırsal alanlarla sınırlamış olmaları, onların ulusal düzeyde bir zafer kazanmalarını engelliyordu. Kırsal yörelerde mücadeleyi sürdürmek olanaklıydı ama yalnızca köye dayanarak zafer kazanmak olanaksızdı. İç savaşın son döneminin deneyimi bunu kanıtlamaktadır. Savaşın başlangıcında, kentlerdeki nüfus arasında kendisine müttefikler ve destekleyiciler bulan ÇKP siyasal açıdan güçlü ve etkendi. Ama, daha sonraları iş, sosyalist bir devrim yapmaya gelince, köylülüğün sonucu belirleyici rolü üzerine Maocu kuramların geçersizliği daha da açıklık kazandı.

Maocu görüşler, toplumsal ilerlemenin ve işçi sınıfı ile köylülük arasındaki ittifakın öncü gücünün işçi sınıfı olduğu yolundaki Marksist-Leninist tezler ile tümüyle zıttır.

Mao Tse-tung'un söylediği sözler, işçi sınıfına, proleteryanın dünya görüşüne ve bilimsel sosyalizme karşı düşmanca bir tavır açığa vurmaktadır. Mao Tse-tung'un gelişmiş, kapitalist ülkelerin proleteryası hakkında söylediği sözlerde, proleteryanın mücadele yöntemleri, proleteryanın örgütlenmesi ve disiplinine karşı bir aşağılama sezilmektedir.

«Dünya köyünün» belirleyici rolü üzerine geliştirilen kuram, özgün bir dış politika hedefine hizmet etmektedir; yani Üçüncü Dünya ülkelerinde Maocuların öncülüğü elde etmelerine. Bu kuram, Üçüncü Dünya ülkelerinin sosyalist devletlerle, hepsinden önce de Sovyetler Birliği ile bağlarını kopartma amacını gütmektedir. Çünkü Maocular, Sovyetler Birliği ve Avrupa'nın diğer sosyalist ülkelerini, «Dünya kenti»

nin bir bölümü olarak görmektedirler. Dolayısıyla, bu sosyalist ülkeler de «Dünya Köyü» tarafından kuşatılmalıdır.

Bizim görüşümüze göre, Çin devrimi deneyiminin bu tek yanlı yorumu, bazı özelliklerinin kasıtlı olarak abartılması, diğerlerinin ise gene kasıtlı olarak sözü edilmemesi, Pekin'in bugün izlemekte olduğu Üçüncü Dünyanın hegemonyasını elde etmek ve dünya sosyalizminin mevzilerini zayıflatmak politikasını haklı göstermek, daha çekici ve daha dayanıklı kılmak gibi bir siyasal amaç için yapılmaktadır.

SOSYALİZM MAO'NUN FORMÜLLERİNE GÖRE KURULABİLİR Mİ?

Mao Tse-tung'un Çin'de ve dünyada gücü yetse, gerçekleştireceği hedefleri nelerdir?

Mao,nun, dünya devriminin çıkarlarının düşünce-lerinde en üst sırayı aldıkları yolundaki demagojik iddiaları ikili bir amaca hizmet etmektedir. Bunlardan ilki dünya emekçi halkının önderi olduğu yolundaki iddiaları kanıtlamak, ikincisi ise, Mao Tse-tung çizgisini içte ve dışta hayata geçirmek için katlanmak zorunda kaldıkları yoklukların ve zorlanmaların aslında dünya devrimi uğruna katlanılan zorluklar olduğuna Çin halkını inandırmaktır.

Maocular, son hedeflerinin Çin'i güçlü ve zengin bir ülke haline sokacak ve bu ülkede «büyük bir uyumluluk içinde» bir toplum kuracak olan sosyalizm olduğunu ilân etmektedirler.

Çin'i güçlü ve zengin bir ülke haline getirmek geçmişte de bir çok Çinli düşünürün ve politikacının düşlerini oluşturmuştu. Tatung (büyük uyumluluk ya da büyük birlik) ve fuçiang (zengin ve güçlü bir devlet) düşünceleri eski Çin'de ülkelerini içinde olduğu geri kalmışlıktan ve yabancı güçlere bağımlılıktan

kurtarmayı, ve ona dünya uluslar topluluğu içinde kendine yaraşır bir yer sağlamayı düşünen tüm önderlerin kuramsal sistemlerinin bir bölümünü oluşturdu. Bu düşünceler, Çin'in sosyo-politik ve ekonomik sorunlarına anahtar olarak sosyalizmi gördüğünü iddia eden Mao Tse-tung'un siyasal düşüncelerini de beslemektedir.

Daha önce de belirtildiği gibi, Mao Tse-tung, daha iyi bir gelecek sağlamak için kapitalist yolları ve toplumun örgütlenme biçimi olarak kapitalizmi tümüyle yadsımaktadır. Ama aynı zamanda da bilimsel sosyalizmin temel önermelerini de kabul etmemektedir. Sovyetler Birliği'nde sosyalizmin kuruluş uygulaması ve deneyimi, kendi sosyalist toplum kavramı ile uyuşmadığı için Mao tarafından aşağılanmaktadır. SSCB ile Avrupa'nın diğer sosyalist ülkelerinde kabul edilen ekonominin yönetimine ilişkin yöntemlere, onların kültür ve eğitim politikalarına, bu ülkelerdeki Parti ve devlet organları arasındaki ilişkiler düzenine büyük bir hınçla saldırmaktadır. Yani, «Mao Tse-tung'un Düşünceleri» hem anti-kapitalist hem de anti-sosyalisttir.

Ancak burada önemli bir parantez açıp, Mao Tse-tung'un temel kapitalizm ve sosyalizm kategorilerini anlayışının, soruna bilimsel, Marksist yaklaşımdan farklı olduğunu belirtelim. Çin'in sosyo-ekonomik ve kültürel gelişmesinin, tüm yaşam deneyimi, üretimi çok geri örgütlenme biçimlerine bağlı bir politikacı tarafından belirlendiğini akıldan çıkartmamak gerek. Böyle bir adamın düşünme yeteneklerinin ufku, sürekli yoksulluk içinde ve daha iyi ama nasıl olacağı tanımlanmayan bir geleceğe ait aldatıcı düşleriyle yaşayan bir köylü ailesinin tutucu yaşam tarzı ile sınır-

lıdır. Onun için kent, lüksün ve kötülüğün yeşerdiği bir topraktır ve karşılığında hiçbir şey vermeden hep alır. İç savaş sırasında Çinli devrimcilerin kentleri bir-biri ardına ele geçirdikleri sırada kullandıkları sloganlardan birisinin, «Kentleri tüketicilikten üreticiliğe çevirelim.» olması bir rastlantı değildir. Sınırlı anlayışları içinde köylüler için kentler, toprağı işleyenlerin emeğı üzerinden geçinenlerin yaşadığı yerlerdi.

Bugün Maoocuların kapitalist düzene ve burjuva dünya görüşüne karşı söyledikleri sözlere her seferinde, insanların nesnel gereksinimlerinin yerine getirilmesini temel ilkelerinden birisi olarak ilân eden bilimsel sosyalizme karşı saldırılar eşlik etmektedir.

Mao Tse-tung, dünya sistemi olarak kapitalizmin yıkılışından önce herhangi bir ülkede komünizmin kurulmasının olanaksız olduğuna inanmaktadır. Bir zamanlar Mao, bundan farklı ama aynı ölçüde aşırı bir görüşe sahipti. «İleri Büyük sıçrayış» düşüncesine kendisini kaptırdığı sıralarda, Çin'in komünizmin eşiğinde bulunduğuna, «altın köprü»nün, yani halk komünlerinin kurulmasından hemen sonra komünizmin kurulacağına inanmaktaydı. Tasarılarının kötü bir biçimde başarısızlığa uğramasından sonra, Çin'de sosyalizmin kuruluşunun ve komünizme dönüşümün tarihini erteledi ve 100 yada 200 yıllık bir sürenin geçmesinin zorunlu olduğundan sözetmeye başladı, daha sonra da, emperyalizm tümüyle ortadan kaldırılmadan komünizmin ne Çin'de ne de başka bir ülkede kurulamayacağını ilân etti.

Mao Tse-tung'un sosyalizm üzerine verdiği derslerin kendilerine özgü özelliklerinden birisi de, kendisi tarafından ileri sürülen düşüncelerde herhangi bir ekonomik temelin bulunmamasıdır. Sosyalist bir top-

lumun kurulmasının, emeğin verimliliğini artırmak ve bilim ve teknolojinin bulgularından en yüksek düzeyde yararlanılarak ülkenin üretim güçlerini geliştirmeyi gerektirdiği yolundaki teze tekrar tekrar saldırmaktadır. 1958 yılında, Mao'nun yazılarının resmi yorumcusu Çen Po-ta, (1) «Mao Tse -tung'un Düşüncelerinin» kendine özgü niteliklerini kanıtlamak için bu teze saldırmıştır. (2) Benzer görüşler, 'Kültür Devrimi' sırasında Mao Tse-tung ve yandaşları tarafından geliştirilmiştir.

Maocular, ülkenin üretim güçlerinin çok yanlı olarak geliştirilmesi gibi «zararlı» bir düşünceye sahip olan Liu Şao-çi'yi (3) suçlamıştır. ÇKP'nin 10. ncu Kongresinde (1973) ve Kongreden sonraki dönemde Lin Pi-

(1) Çen Po-ta (doğumu 1904), «Mao Tse-tung'un Düşünceleri»nin eylemli bir propagandacısı ve 'Kültür Devrimi'nin önderlerinden birisiydi. ÇKP'nin 1969'da yapılan 9.ncu Kongresi'nde ÇKP Merkez Komitesi Politbüro'sunun sürekli üyeliğine seçildi. ÇKP'nin 10.ncu Kongresi'nde ise Lin Piao'nun parti aleyhtarı grubunun bir üyesi olarak suçlandı ve görevlerinden düşürüldü.

(2) Bkz. Hungçi, Sayı 4, 1958

(3) Liu Şao-çi (Doğum tarihi 1898) önde gelen bir ÇKP yöneticisi ve uzun yıllar ÇKP Merkez Komitesi'nin Başkan Yardımcılarından birisiydi. 1959-67 yılları arasında Çin Halk Cumhuriyeti Devlet Başkanı görevini yaptı. 'Kültür Devrimi' sırasında ise «kapitalist yolu seçen ilk yönetici olarak suçlandı ve ÇKP Merkez Komitesi üyeliğinden düşürülerek, Çin Halk Cumhuriyeti Devlet Başkanlığı görevinden alındı.

ao (1) ve Çen Po-ta'ya karşı da aynı türden suçlamalar yapılmıştır.

Tüm bunlar, Çin Komünist Partisi ve onun yöneticilerinin ülkenin ekonomik büyümesine ilgi duymadıkları anlamına mı gelmektedir? Hayır, bu kesinlikle böyle değildir. Çin'de, fabrikalar, madenler, demiryolları yapmak ve petrol kuyuları açmak için dev çabalar harcanmaktadır. Dünya bilim ve teknolojisinin bulgularını kullanarak bugün Çinliler en son model elektronik beyinler bile yapmaktadırlar. Ama Mao Tse-tung ve yandaşlar, üretimde böyle bir artışla birlikte insanların yaşam düzeylerinde meydana gelecek iyileşmenin sosyalist bir toplumun temel hedefi olamayacağına inanmaktadırlar. Köylüler ve işçilerin yüksek düzeyde üretimde bulunmaları, emeğin veriminin yükseltilmesi, uzmanların etkenlikle çalışmaları, teknik yeniliklerin kullanılması, insan gücünü ve maddi harcamaları kısmak için gösterilen çabalar ise sanayi kuruluşlarının kârlı çalışmalarını sağlamak Maocular tarafından kapitalist düzene özgü özellikler olarak ilân edilmektedir.

1958'den sonra, Mao Tse-tung, Çin'de «burjuva yasalalarının kalıntılarının hâlâ yürürlükte olmalarından,» «Çalışma karşılığında parça başı ödeme düzeninin uygulanmasından, hatta değişimin para aracılığı-

(1) Lin Piao (1907-71) Çin iç savaşına eylemli olarak katılmış, 1958 ile 1970 yılları arasındaki dönemde ÇKP Merkez Komitesi Başkan Yardımcılarından birisi olmuştu. Mao Tse-tung ile birlikte 'Kültür Devrimine' önderlik etmişti. 1971 yılı Eylül ayındaki ölümünden sonra Mao'ya karşı darbe girişiminde bulunmakla suçlanmıştı.

ğıyla yapılmasından,» (1) duyduğu hoşnutsuzluğu dile getirmiştir. Daha o yıllarda bile Mao Tse-tung, ücretlerin para ile ödenmesinin bir yana bırakılıp karşılıksız dağıtım sisteminin gerçekleştirilmesi için girişimlerde bulunmanın gereği üzerinde duruyordu. Yani, Japonya'ya karşı savaş sırasında Çin'in kurtarılmış bölgelerinde Yenan'da yürürlükte olan sistemin konmasını istiyordu. Kuruluşlarından sonra ülkede burjuva ücret sisteminin yavaş yavaş ortadan kalkacağına inandığı halk komünlerine büyük umutlar bağlıyordu.

Ancak bu tasarının hayata geçirilmesi girişimleri başarısızlığa uğradı. Ama bu Mao Tse-tung'u caydırmadı. 1969 yılında, 9.ncu ÇKP Kongresinden sonra, savaş sırasında kendisinin ve yoldaşlarının hiçbir zaman ücret almadıklarını ve çalışmalarına hiçbir karşılık beklemediklerini, «yalnızca devrim uğruna çalıştıklarını» ileri sürerek sorunu yeniden gündeme getirdi. 1975 yılı Şubat ayından beri, doğrudan doğruya Mao Tse-tung'un verdiği emir üzerine bu düşünce yeniden Çin basını tarafından ortaya atılmaktadır. Bunun bir iki yüzlülük kanıtı mı yoksa günlük ekmeklerini kazanmaya çalışan işçi sınıfına karşı duygusuzca bir tavrın sonucu mu olduğunu söylemek güçtür.

Devrimden sonra ülkenin yaşam düzeyinde belirli bir gelişme olmasına rağmen, yaşam Çinli işçiler ve köylüler için hâlâ güçtür. Resmi basın tarafından da itiraf edildiği gibi, halk besin, giyim ve diğer temel gereksinimlerdeki kıtlıklardan yakınmaya devam etmektedir. Halk «devletin güçlü bir devlet olmaya başlamasına karşın kendilerinin hâlâ yoksul kalmaları» gerçeğinden kaygı duymaktadır.

Süper-güç tutkusu içinde ve bir Çinli devlet adamının dediği gibi, «Atom bombasına sahip olmak uğruna halkını dunsuz bırakmaya hazır» olan Mao Tse-tung'un bir çok sözünde emekçi halkın maddi gereksinimlerine karşı tam bir umursamazlık görülmektedir.

Bir keresinde Mao şöyle demişti: «Çin yalnızca dünyanın siyasal merkezi değil aynı zamanda da askeri ve teknik merkezi olmalıdır.» Onun düşüncesine göre, ülke ekonomisinin gelişmesi, «ulusal görkemliliğin» yeniden kazanılması hedefine tabi kılınmalıdır. Mao Tse-tung, Asya, Afrika ve Latin Amerika ülkelerinden gelen konuklarla yaptığı konuşmalarda bir çok kez, devrimde zafere ulaştıktan sonra başta gelen görevin savaş sanayinin hızla geliştirilmesi olduğunu söylemiştir. Mao, Çin'in, tüfek, top, tank ve savaş uçağı yapan dev bir silâh fabrikası olmak amacını taşıdığını söylüyordu.

Mao Tse-tung'un ekonominin yönetimi konusundaki sosyalist ilkelere saldırması ve halkın nesnel gereksinimlerine karşı katı yürekli umursamazlığı açıkça aşırı ölçüde gerici bir nitelik taşımaktadır. Tüm bunlarda devrimciliğin zerresi yoktur. Onun görüşüne göre «sosyalist» kuruluşların ana görevi üretimi artırmaktan çok «soyalist» niteliklerini korumak ve «sürekli bir sınıf savaşımı» ile «burjuva» düşünce tarzının yayılmasını önlemektir. Mao Tse-tung'a göre bir sınıf sosyo-ekonomik olmaktan çok öncelikle ideolojik bir insanlar topluluğudur.

Maocular burjuva yada proleteriyadan söz ettiklerinde, onların üretim araçları ile nasıl bir ilişki içinde bulunduklarını dikkate almamaktadırlar. On-

lar için, insanların sınıfsal bağlarının başlıca göstergesi, onların düşünce tarzı, daha doğrusu Mao Tse-tung'un düşüncelerine karşı takındıkları tavidir. İnsanların nesnel durumları ise ikinci planda gelmektedir.

«Mao Tse-tung'un düşüncelerini» salt gerçek olarak kabul etmeyen, «dümendeki büyük adamın» buyruklarını yerine getirmekten kaçınan kişilere karşı giriştikleri ideolojik kampanyaları haklı göstermek için Maocular Çin toplumunun toplumsal yapısında «yeni burjuva ögeleri» kavramına dayalı aslı olmayan bir oyuna başvurmuşlardır. 1964 yılının Temmuz ayında Jenmin Jibao gazetesi, kentte ve kırsal alanlarda üretim araçlarının üzerinde kamu mülkiyetinin zaferine ve Çin'de sanyinin ulusallaştırılmasına, tarımın kolektifleştirilmesine rağmen «yeni burjuva ögelerinin», «dolandırıcıların», «kamu malını yağmalayanların» sürekli olarak ortaya çıktıklarını ileri sürdü. Maoçu kuramcıların görüşüne göre tarımda koperatiflerin kuruluşu ve daha sonra bunların «komünleştirilmesi» köylüler arasında kutuplaşma sürecini durdurmamış ve «kulakların yeniden yükselmeleri için olanaklı bir ortam ortadan kalkmamıştı.» (1)

Çin basınında yayımlananlardan anlaşıldığına göre, kırsal alanlarda ücretli emeğin kullanılması ve sömürülmesi için en küçük bir olanığın bile bulunmadığı bir ülkede, «yeni kulaklar» deyiminden kolektiflerde, kendi evi için ayrılmış tarlasını daha iyi işleyerek ve yan uğraşlar yaparak ailelerinin maddi olanaklarını iyileştirmeye çalışan ve ortalama köylüden daha çok kazanan köylüler kastedilmektedir. Bunlar

kendi emekleri sayesinde komşularından daha yüksek bir yaşam düzeyine sahip olabilmektedirler. Kırsal nüfusun bu katmanlarının Mao Tse-tung'un iradeci (volontarist) sloganlarının bilgelğine ve doğruluğuna inanmayı reddetmeleri ve Mao Tse-tung'un kendilerine zorla kabul ettirmeye çalıştığı deneyler karşısında direnmeleri son derece doğaldır.

Kentlerde ise Maocular, intelligentsia, memurlar ve Parti yöneticileri arasında «yeni burjuva öğeler» bulmaktadırlar. Burada Maocular ücretli emeği, sömüren kişileri değil, diğerlerinden daha yüksek ücret alan uzmanları amaçlamaktadırlar. Çin gazetelerine göre, «böyleleri özellikle zararlıdır.» Çünkü bunlar hem «ileri sıçrayış» politikasına hem de köylerin ve kentlerin tümünden «komünleştirilmesine» karşı çıkmaktadırlar. Çünkü bu «yeni burjuva öğeler», yani yüksek bilgi düzeyine sahip yetenekli insanlar, Mao Tse-tung'un Çin'i «planlanan süreden önce» komünizmin «altın çağına» sokmak için ortaya attığı maceracı buyruklarının ve ütopyacı tasarılarının Çin ekonomisine verdiği ölçsüz zararlara ilk parmak basan kişiler olmuşlardır.

Maocuların «yeni burjuva öğeler» tanımının Marksizmin sınıf öğretisi ile ortak hiçbir yanı yoktur. Bu tanım, Çin toplumundaki toplumsal çelişkilerin özünü ve iç politika çekişmelerinin nedenlerini açığa çıkartmak bir yana daha da karanlığa boğmaktadır.

Liu Şao-çi, «yeni burjuva öğeleri»nin tipik bir örneği ve başı olarak suçlanmıştı. Maddi özendiriciler yoluyla emeğin verimliliğini artırmayı ve üretim güçlerini geliştirmeyi savunduğu için Maocular onu kapitalist yanlısı düşünceler beslemekle suçlamışlardı. Halk komünlerinin örgütlenisi sırasında meydana gelen aşırılıklara dikkati çeken Liu Şao-çi, köylülere,

kendi aileleri için ekip biçecekleri toprak verilmesi yöntemini kaldıran kararı erken bir karar olarak eleştirmiş, köylülere kendileri için küçük ve büyük baş hayvan, kümes hayvanlarına sahip olma hakkının verilmesini istemiştir. Tüm bunlar Maocular için, hayata geçirildiği takdirde Çin'in felaketine yol açacak, «karşı devrimci revizyonist bir çizgi»yi simgelemiştir.

Tüm bunlara rağmen, gene de, Liu Şao-çi'nin «revizyonist» önerileri yeni Anayasa'nın metni içine bir yol bulup girmişlerdir. Bu belgenin 7. maddesine göre komün üyeleri «kendi mülkiyetlerinde küçük bir tarlaya sahip olma ve yan çalışma olarak küçük çapta tarım yapma, hayvancılık bölgelerinde ise az sayıda hayvana sahip olma» haklarına sahiptirler.(1) «Yeni burjuvazinin» oluşmasını ve büyümesini önlemek için Mao Tse-tung, sürekli olarak «sınıf savaşı»nı düşünenin ve bunu aralık vermeden sürdürmenin gerekli olduğunu buyurmaktadır.

ÇKP Merkez Komitesi'nin 1969 yılında yapılan 1. Plenum toplantısında konuşan Mao Tse-tung şunları söylemişti: «Gözlemlerime göre, kuruluşlarımızın tümünde değil, belki çok büyük bir çoğunluğunda da değil, ama oldukça büyük bir sayısında hegemonya emekçi kitlelerin gerçek Marksistlerinin elinde değildir.»

Böylece Mao, kuruluşların başlarındaki kişilerin tümünün kendi buyruklarına göre değil de akıl ve mantık yönünde davranmaları ve üretimin çıkarları uğrunda parça-başı ödeme, maddi özendiriciler gibi yöntemleri uygulamaya devam etmeleri gerçeğinden hoşnutsuzluğunu dile getiriyordu.

(1) Çin Halk Cumhuriyeti, Ulusal Halk Kongresi
 Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://ranney.org>
 1. Oturumu (belgeler) (Rusça) Pekin, 1975, s. 14.

9. ve 10. ÇKP Kongreleri arasında bir süre Çin başını, Mao'nun buyruklarının tersine, teknolojinin önemi kavrayan, uzmanlara saygı duyulan, üretimdeki teknik sorunların «sınıf savaşı» yoluyla değil de olağan yöntemlerle çözümlendiği, ücretlerin belirlenmesinde başlıca ölçülerin emeğin verimliliği ve üretimin niteliği olarak kabul edilen kuruluşların reklâmını yapmıştı. Ancak bu tür davranışlar Maocu demagogların yetkinliklerini sabote edecek nitelikteydi çünkü Mao Tse-tung'un düşüncelerini gerçekleştirmenin üretim artışını engellemek olduğunu kanıtıyor ve Maoculuğun muhaliflerinin durumlarını güçlendiriyordu.

Ulusal Halk Kongresi'nin 4. Oturumunda (1975) Maocular yeniden alarm düdüklerini çaldılar: «Bazı kuruluşlar biçimsel olarak sosyalist mülkiyet ilişkileri içinde ancak bunlarda yönetim gerçek Marksistlerin ve geniş işçi kitlelerinin elinde değil. Proleterya tarafından işgal edilmeyen bir çok mevziler burjuvaların eline geçiyor.» Kapitalist mülkiyetin Çin'de çok önceleri ortadan kaldırılmış olmasına ve ülkede kapitalist düzenin yeniden egemen olabilmesi için en küçük bir olasılık bile bulunmamasına rağmen Maocular her adımda kapitalizm heyulasını görmektedirler.

Çelişkilerin ve farklı toplumsal gruplar arasındaki çatışmaların yapay olarak keskinleştirilmesi, toplumun «temiz» ve «kirli» olmak üzere iki kesime ayrılması, «sınıf düşmanlarına» karşı sürekli bir uyanık olma kampanyası ve sınıf düşmanları için sürekli bir arayış, burjuva devletin yeniden kurulacağı yolunda aralıksız bir korku yayma ve tehdit etme politikası, resmi propaganda tarafından kamçılanan bir savaş psikozu, bunların tümü, Mao Tse-tung ve çevresindekiler tarafından iktidarlarını sağlamlaştırmak için uygulanan kaba ve şiddet yöntemlerini haklı gös-

termek için düzenlenmiştir. «Proleterya diktatörlüğü koşullarında sınıf savaşının daha da keskinleşmesi» ile ilgili Maocularca ortaya atılan kavram, Maocuların muhaliflerini susturmak, toplumdaki en küçük bir hoşnutsuzluk kıvılcımını söndürmek ve Maocu düzene destek sağlamak için kullandıkları zora dayanan yöntemleri kuramsal olarak temellendirmek amacını taşımaktadır.

Gerçekte, Maoculuk, siyasal açıdan güçsüz, temelinde de kararsız olan burjuvazinin tehdidi altında değildir.

Maocular kırsal alanlarda özel kapitalist eğilimler tehlikesini de abartmaktadırlar. Elbette köylüler, işgüzar görevlilerin sürekli olarak «özel mülkiyetçi eğilimlerle» savaş adı altında kendi işlerine burunlarını sokmalarından tedirginlik duymaktadırlar; elbette, ek uğraş olarak yapmak istedikleri işlere, kendilerine verilen tarlayı istedikleri gibi kullanmalarına ve yetiştirmek istedikleri büyük ve küçük baş hayvanlarla kümes hayvanlarına konulan sınırlamalardan hoşnut değillerdir. Yöresel yetkililer, «kapitalizmin kuyruğunu kesmek için» kırsal alanlardaki emekçi halkı gelirlerini yükseltebilmek olanağından yoksun bırakmaya çalışırken, halk komünlerindeki çalışmalarından elde ettikleri gelirle çoğu zaman ailelerini bile besleyemeyen köylülerin ekonomik çıkarları karşısında yeralmaktadırlar. Bir köylü ek uğraş yapmaya başlarsa elbette bu işi zengin olmak için değil, kendisi ve ailesi için biraz daha iyi yaşam düzeyi sağlamak için yapıyordur. Daha da ötesi, Çin Halk Cumhuriyeti'nin kuruluşundan beri sürdürülen, 'kültür devrimi' de dahil olmak üzere bir çok siyasal ve ideolojik kampanyaya rağmen Çin'de köyler hâlâ varlıklarını sürdürebilen eski geleneklerin, adetlerin, batıl inançların

ve klan düzeninin etkisi altındadır. Bu rastlantısal değildir. Köylülüğün toplumsal görüşünü yeniden biçimlendirmek için yapılacak girişimlerde, çağlar gerisine uzanan geleneklerin sökülüp atılmasının çok güç olduğu hesaba katılmalıdır. Böylesine bir yeniden biçimlendirme ile Maocuların, «kapitalist eğilimlere» karşı sürdürdükleri haşın savaş arasında hiçbir benzerlik bulunmamaktadır.

Maoculuk, Çin'de, «burjuvazinin direnişi» yüzünden değil. Maocu politikalara ve buyruklara, Parti'nin kendi içinden, ordudan, işçiler ve köylüler arasından gelen -açık ve kapalı- muhalefet yüzünden tam ve eksiksiz bir egemenlik kuramamıştır. Maocu çizgi, Çin toplumunun, «ileri sıçrayış», halk komünleri, «kültür devrimi» deneyimleri ile Mao Tse-tung'un tasarılarının ve planlarının gerçekleşme olanağının bulunmadığını görüp anlayan siyasal yönden bilinçli ve aktif kesiminin direnişi ile karşılaşmaktadır. Bu kesim, Mao Tse-tung'un önerdiği biçimde «ulusal görkemliliğin» yeniden kazanılacağına da inanmaktadır. Mao'nun kendi çözümlerini Komünist Partisi'ne ve tüm Çin toplumuna tek doğru çözümler olarak kabul ettirebilmek için harcadığı hırslı çabalar, bu çözümlere karşı çıkmak bir yana üzerlerinde tartışma bile açılmasına izin verilmemesi genel bir ilgisizlik ve sevinçsizlik ortamı yaratmaktadır. Parti içinde, yöneticilerinin arasında ve genel olarak Çin toplumunda, sosyalist toplumun niteliği ve onu kurmanın yolları, ülkede sanayileşmenin ve tarımın çağdaşlaşmasının yöntemleri üzerine farklı görüşler arasında bir mücadele sürmektedir. Çünkü böylesine tartışmalar kaçınılmazdır.

Farklı düşüncelerin ortaya çıkması, farklı görüşlerin birbiriyle çatışması, sosyalizme dönüşümün eşliğinde olan bir ülkede doğaldır.

Kapitalizm öncesi ekonomik ilişkilerin hâlâ varolduğu ve içeride nesnel koşulların henüz olgunlaşmadığı bir ülkede sosyalist bir devrim yapmak ve sosyalist bir toplumun temellerini oluşturmak ekonomik açıdan gelişmiş ülkelere oranla daha güçtür. Ancak Mao Tse-tung bu görüşe karşı çıkmaktadır. Mao şöyle demektedir: «Ekonomi ne denli geriye, kapitalizmden sosyalizme geçiş o denli kolaydır, zor değildir. Halk ne denli yoksulsa, devrim isteği o denli büyüktür.»

Mao'nun tüm yanlış ve zararlı buyruklarının kaynağı ve tüm sorunları bir kerede çözümlemeye çalışmasının nedeni işte bu tezdır. Binicinin atını bir kez mahmuzlaması yeter, ondan sonra at tüm uçurumların ve engellerin üzerinden atlayacaktır. İşte Mao Tse-tung böyle düşünmektedir. Eğer yapılacak işlerin gerçekleşmesi için nesnel koşullar yoksa, bu açık da öznel çabayla, bir irade eylemi ile kapatılabilir. «Hiç yoktan herşeyi varedeceğiz,» «İnsan Tanrısal güçlerden de güçlüdür,» gibi geçerliliği olmayan ancak duygulandırıcı sloganların kaynağı bu düşüncelerdir. Yolu üzerindeki iki yüksek dağı yerle bir etmeyi aklına koyan ve bıkıp tükenmek bilmeyen ısrarı sayesinde Tanrısal güçler tarafından ödüllendirilen eski Çin efsanesindeki Yu-kun adlı yaşlı adamın sürekli olarak yeniden kitlelere anımsatılması bundandır. Sorun şöyle konulmaktadır: «İstek, irade ve gücünü sonuna dek harcayabilme yeteneğinin bulunması gereklidir. Bunlar olduğu takdirde büyük bir hedef gerçekleştirilebilir.»

Maocuların siyasal ve ideolojik alanlarda sürekli bir devrimden sözötmeleri ve tüm ülkeyi, herkesin «Mao Tse-tung'un düşüncelerini» öğrenmeye çalıştığı bir okul haline getirmekten sözötmeleri boşuna değildir. Mao Tse-tung'a göre, kendisinin Napoleonca ta-

sarılarının gerçekleştirilmesinde karşılaşılan başarısızlıkların ve gerilemelerin nedeni, bu işleri yürütenlerin yeterince iradeye ve eyleme sahip olmamaları, buyruklarını doğru olarak anlayamamalarıdır. Genellikle, Maocu kuramlarda, düşüncelerde öznel faktörün önemi aşırı derecede abartılmaktadır.

Belirli bir amaca ulaşmada, modası geçmiş ve adil olmayan bir toplumsal ilişkiler düzenini değiştirme görevinde, bilinçli çalışma, girişim yeteneği ve irade hiç kuşkusuz vazgeçilmez faktörlerdir. Ama tüm bunlar gerçeklerle uyum sağladıkları takdirde istenilen amaca ulaşmayı sağlarlar. Eğer nesnel gerekler yoksa, saptanan görevler gerçekleşmesine olanak olmayan görevlerse ve yanlış bir yol çizilmişse, hiçbir irade, hiçbir eylem istenen hedefe varmayı sağlayamaz.

Son yıllarda Çin'de görülen gelişmeler, Mao Tse-tung'un iradeci tasarılarının gerici ve ütopyacı niteliklerini kanıtlamaktadır. Çin Halk Cumhuriyeti tarihinde, Mao Tse-tung'un ÇKP yöneticilerini ve sıradan üyelerini büyülemeyi başardığı ve onları kendi plân ve tasarılarının gerçekçi ve gerçekleştirilebilir olduklarına inandırdığı dönemler olmuştur. Mao'nun matematik bir duyarlıkla gerçekleşeceğini hesapladığına inandıkları, çok yakın gelecekteki bir sonsuz mutlulukla gözleri kamaşarak ve kendilerine söylendiği gibi yaparlarsa ortaya çıkacak onlarca milyon ton çelik, yüzlerce milyon ton tahılın görüntüsü ile büyülenecek bir çok Çinli Komünist halkı bu hedefler çevresinde toplamış, tencere ve tavalarda çelik yapmaya kalkışmış, toprağı bir metre derinlikte sürmüş, 'kızıl güneş'e övgüler söyleyerek su bentleri kazmış, barajlar yapmışlardı. Ama kısa bir süre sonra bu düşlerden kötü bir uyanış başlamıştı. Mao Tse-tung'un taraftarlarından bir çoğu onun düşüncelerinin karşısında yer

almaya başlamışlardı. Onların Mao Tse-tung'a yüz çevirmelerinin ve Mao'nun maceracı buyruklarını yadsımalarının nedeni «burjuva ideolojisinin zararlı etkileri» ile Çin'de kapitalizmin yeniden kurulması yolundaki istekler değil, «büyük sıçrayış ve halk komünleri politikalarının uğradığı başarısızlık ve bunun yol açtığı acı deneyimlerdi. Çin'de «sınıf savaşı» denilen şey proleterya ile burjuvazi arasındaki savaş değil, Çin Komünist Partisi içindeki iki ayrı eğilimin, Maocu ve anti-Maocu eğilimlerin birbirleri ile çatışmasıdır.

9. Parti Kongresinden sonra eyaletlerde Parti Komitelerinin yeniden kurulduklarını, 'kültür devrimi' sırasında suçlamalara hedef olan bazı kadroların yeniden görevlerine getirildiklerini, askerlerin hükümet içindeki rollerini daha güçsüz kılmak için bazı girişimlerde bulunduğunu, ülkenin ekonomik politikasının yeniden düzenlediğini ve bunun gibi bazı önlemlerin alındığını burada kaydetmek ilginç olacaktır. Bu dönemde, Mao Tse-tung ve en yakın çalışma arkadaşları tarafından sloganların ve buyrukların ülkedeki siyasal durumu dengesizlikten kurtaracak, tarımda ve sanayide üretimi arttıracak bir biçimde yeniden değerlendirilmeleri, Çin toplumunun farklı kesimlerince, 'kültür devrimi' öncesindeki düzene yeniden dönüşü, «burjuva» ve «karşı-devrimci» olarak suçlanan Liu Şao-çi çizgisinin yeniden geçerli oluşu simgeleyen gelişmeler olarak görülüyordu. Maocu basın bile, eyaletlerde, Başkan Mao'nun 'kırmızı çizgisi' ile «alçak» «Liu Şao-çi'nin «kara çizgisi» arasında bir fark görülmediğini bildirmek zorunda kalıyordu.

Lin Piao'nu düşüşü ise, ülkenin siyasal ve ekonomik yönetiminde uygulanan yöntemlerle ilgili sorulara bir açıklık getirmedi. Lin Piao'ya karşı yapılan,

«Liu Şao-çi türünden bir alçak» gibi suçlamalar çelişkili bir nitelik taşıyordu. Daha önce Mao Tse-tung tarafından söylenmiş sözlerin Lin Piao tarafından yalnızca başka bir deyişle tekrarlanışına karşı «yanlış» ve «canice» sıfatları yakıştırılıyordu. Örneğin, Lin Piao'nun «politika herşeyi etkisi altına almalıdır.» sözleri suçlanırken, Mao'nun, «politika herşeye komuta eden güçtür.» sözleri doğruluğu yeniden kanıtlanmış sözler olarak tekrarlanıyordu. (İş disiplininin teknik ölçüt ve kurallarının yeniden uygulanmaya başlamasıyla, sanayi ve tarımda uzmanların rollerinin yeniden önem kazanmasıyla, askerlerin yeterli yeteneklere sahip olmadıkları eleştirisinin getirilmesiyle), personel politikasında, ekonomik alanda yapılanlarda ve bilimsel personele karşı takınılan tavır ile okul ve kolejlerin örgütlenmesinde Lin Piao'ya yamayan çizginin eleştiriyeye uğraması, 'kültür devrimi'ne eylemli olarak katılmış bir çok kişinin hoşnutsuzluğuna ve bir çok kişinin de 'kültür devrimi' kampanyası ile «dü-mendeki büyük insanın yüksek buyruklarının» bilgeliği ile doğruluğunun ne denli geçerli olduğunu sormalarına yol açmıştır.

'Kültür devrimi' döneminin sloganlarının yeniden değerlendirilişi tutarsızlıklarla doludur. İlkeli bir davranış çizgisinin yokluğu içinde Çinli yöneticilerin ikiyüzlü davranışları toplumun denge kazanması sürecini engellemiştir.

Yeni politikanın çelişkili niteliği yüzünden hem 'kültür devrimi'ne eylemli bir katkıda bulunmuş kişiler arasında hem de temize çıkarılarak Parti ve yönetimdeki görevlerine iade edilen 'kültür devrimi' kurbanları arasında hoşnutsuzluklar ortaya çıkmıştır.

İki eğilim ve iki farklı yönetim arasındaki mücade-
 le 10. Parti Kongresinden sonra da sürmüştür. Mao

Tse-tung'un sloganlarını ve buyruklarının, Parti çalışmalarının, ekonomi ve yönetim alanındaki kuruluşların etken bir biçimde örgütlenmesi, ülkenin ekonomik gelişmesi ile ilgili karmaşık sorunların çözümü için bir temel oluşturmayaacağını yaşamın kendisi kanıtlamıştır. Ancak Çinli önderler, açıktan açığa bu sloganları ve buyrukları reddetmemektedirler. Çin toplumunun uzun yıllar Mao Tse-tung'un kişiye tapma koşulları altında gelişmiş olması, entrikalar, ikiyüzlülükler, karşılıklı güvensizlik ve kuşku, kulis mücadeleleri ve ilkesiz kısa süreli ittifaklarla belirlenen özgün siyasal mücadele yöntemlerinin geliştirilmesine yol açmıştır. Çin basını sürekli olarak, her türden kötü kişilerin «kıızıl bayrağın altında kıızıl bayrakla mücadele ettiklerini» söyleyerek yakınmaktadır. Yani, Mao'ya karşı olanlar, Mao'nun sözlerini kullanarak Mao'nun buyruklarına karşı mücadele etmektedirler.

Bu koşullar altında, Pekinli yöneticiler sürekli olarak manevra yapmak, dün suçladıklarını bugün göklere çıkartmak zorunda kalmaktadırlar. Bu gerçek, «Liu Şao-çi türünden alçak» karşısında açılan sövgü kampanyasının izlediği zikzaklarla açıkça görülmektedir. İlk Liu, sol eylemleri yüzünden suçlanmıştı. O sıralarda Liu'nun çizgisi için resmî propaganda, «görünüşte sol, ancak özünde ve kapsamında sağ» tanımlamasını kullanıyordu. Şimdilerde ise aynı çizgi için «aşırı sağ» tanımlaması kullanılmaktadır.

Etiketlerin değiştirilmesi, Çinli yöneticilerin, yeni Parti örgütünün orta ve alt halkalarının duyguları ile kırsal alanlara gönderilen gençlerin hoşnutsuzluklarını hesaba katmak zorunda kaldıklarını göstermektedir. 10. ÇKP Kongresi öncesinde Jenmin Jibao gazetesinin hungweipingler (kıızıl muhafızlar) ile ilgili bir dizi makale yayınlayıp, onların çalışmalarını ve

önemlerini övmesi rastlantısal değildir. Çin bäsını, çoğu köylü olan kızıl muhafızların yükselmek ve parti kadroları haline gelmek için ellerinde her türlü olanakın bulunduğuna dikkati çekiyordu.

Yüksek okullar yeniden açılıp, buralara kaydolan öğrencilerin sayısı da yükseldiğinde, kentlerden kırsal alanlara sürgün edilmiş olan kızıl muhafızlarda da yeniden kentlere dönüp okumaya başlamak isteği alevlenmiş, böylece bunlar arasındaki hoşnutsuzluk da artmıştır. Ama kırsal alanlardaki «proleterce sertleşme» süreci sırasında artık eskiden olduğu kadar genç olmayan kızıl muhafızlar eskiden öğrenmiş olduklarının tümünü unutmuşlar, bir yandan da okullara giriş sınavlarının konulması, eski öğrencilerin karşısında aşılmaz engeller oluşturmuştur. Ülkede dengeyi sağlamak amacındaki Çinli yöneticilerin çelişkili ve ikiyüzlü politikalarının nasıl yeni toplumsal çelişkilere ve sürtüşmeler yol açtığından bir çok örneğinden birisidir bu. Eski sorunları çözmeden. Çin toplumunda gerginlikleri azaltmak için uzlaşıcı yöntemler aranması yeni sorunlar yaratmıştır.

'Kültür devrimi' Çin toplumunun siyasal, ekonomik ve kültürel gelişmesini önemli ölçüde yavaşlatmıştır, ancak Maocular bunu açıktan açığa kabul etmemektedirler.

Gerilemelerinin nedenlerini, kendi tökezlemelerinde ve nesnel koşullara kulak asmamalarında değil düşmanların' entrikalarında arayıp bulmaya çalışmak Maocuların tipik bir özelliğidir. Onlara göre düşmanlar Mao'nun «doğru» çizgisini yanlış anlayıp, daha sonra da kasıtlı olarak bunu çarpıtmakta böylece hayata geçirilmesini engellemektedirler.

Gerçeklerle yüz yüze gelmek yerine onları gizlemeye yönelik bu tür taktikler yalnızca ahlâk dışı ol-

makla kalmamaktadır. Karşılaşılan güçlüklerin ve uğranılan başarısızlıkların nedenlerini araştırmamak bunların aşılammamasına ve gelecekte de aynı yanlışlıkların yeniden yapılmasına yol açar.

Çin toplumunu çağdaştırmanın güvenilir yolları, Çin'in çağlar ötesinden gelen geri kalmışlığının ortadan kaldırılması ve ulusal ekonominin güçlendirilmesi için etkin yöntemlere yönelik arayış sürmektedir. Çin ile sanayi alanında gelişmiş ülkeler arasındaki ekonomik düzey açıklığının azalmadığını aksine genişlediğini gören, ama Mao Tse-tung'un düşünceleri ile şaşkına dönmüş olan Çinli yöneticiler çalışmalarına hız vermek zorunda kalmaktadırlar.

10. ÇKP Kongresi durum değiştirmek doğrultusunda hiçbir gelişme sağlamamıştır. Deneyimlerin açıkça, «Mao Tse-tung'un Düşüncelerinin» ve onun siyasal ve sosyo-ekonomik görüşlerinin geçersizliğini göstermiş olmasına rağmen Kongre Maoculuk bayrağı altında yapılmıştır.

Kongre belgelerinde Mao kültüne daha az yer verildiği bir gerçektir. Örneğin yeni ÇKP Kurallarında, Mao'nun önemi aşırı derecede vurgulanmamakta, 9. ncu Parti Kongresinde onaylanan Kurallar'da olduğu kadar Maonun adı sık sık tekrarlanmamaktadır. Bununla birlikte 10. Parti Kongresi'nin kararları da, ondan önceki Kongre kararlarında görülen ölçüde Maoculuğun etkisi altındadır.

İlkin, Çu En-lay tarafından okunan Kongre raporunu ele alalım. Bu rapor, daha başlangıcında, proleteryanın yönetimi gerçekleştiği dönemde de devrimin süreceği yolundaki Maocu kuramın doğruluğunu yeniden dile getirmektedir. 9. Parti Kongresi'ne okuduğu raporda Lin Piao tarafından ortaya atılan bu kuram, bu kez de Mao Tse-tung'un Marksizm-Leni-

nizm'e yaptığı olağanüstü bir katkı olarak kabul edilmektedir.

Öte yandan 10. Parti Kongresi, «ülkenin iç koşullarındaki başlıca çelişkinin ileri sosyalist düzen ile toplumsal üretim güçlerinin geri durumu olduğu yolunda, Liu Şao-çi, Lin Piao ve Çen Po-ta'ya yamayan kuramı yeniden suçlamıştır. Maocuların şimdi, «saçma revizyonist kuram» olarak tanımladıkları bu kuramın yalnızca 1956 yılındaki ÇKP 8. Kongresinin kararlarında onaylanmakla kalmadığını aynı zamanda da Mao Tse-tung'un 1956 yılı Kasım ayında, ÇKP 8. Merkez Komitesi'nin 2. Plenum toplantısında yaptığı konuşmada da yer aldığını belirtmek gerekir. Mao Tse-tung, o zamanlar şöyle demişti: «Çin'deki sınıf çelişkileri bugün geniş ölçüde çözümlenmiştir; bugün ülkedeki başlıca çelişki ileri toplumsal düzen ile üretim güçlerinin geriliği arasındaki çelişkidir.»

10. ÇKP Kongresi'nde üretimi yükseltme hedefinin «yanlış» olarak nitelendirilip reddedilmesi de Maoculuğun yeni kavramlarının etkisini göstermektedir. Maocu görüşlerin çelişkiliği özellikle bu konu üzerinde çarpıcıdır. Liu Şao-çi ve daha sonraları Lin Piao, üretimi geliştirmeye çok büyük önem verip, sınıf savaşını yeterince dikkate almamakla suçlanmışlardı. 10. Kongre ise bir yandan, «9. Kongre'den sonra ana görev üretim geliştirmektir.» tezini reddederken aynı zamanda da, «üretimin geliştirilmesini harekete geçirci» önlemlerin ve «ekonomik politika ile ilgili sorunlara gerekli dikkati göstermenin» çağrısını yapıyordu.

Maoculuk, 10. Kongresi'nin, «üstyapıda sınıf savaşına daha çok dikkat gösterilmesi» çağrısında da kendisini belli ediyordu. Maocuların anladığı biçimde sınıf ve sınıfsal mücadele, Marksist öğretiden farklı ve sı-

nıflar ile sınıfsal mücadelenin kaba tanımlarına dayalı bir nitelik göstermektedir. Çin basınının sınıfsal mücadele konusunda söyledikleri sık sık gülünç olmaktadır. Örneğin, Kuangming Jibao, 11 Mayıs, 1969 tarihinde şöyle diyordu : «Sağır-dilsizlik iyileşmez bir sakatlık değil, iki sınıfın ve iki çizginin savaşıdır.» Sınıfsal mücadele konusunda Mao Tse-tung ve yandaşları Marksizm'in vulgarizasyonunda (adileştirilmesinde) en ölçüsüz aşırılıklara gitmektedirler. Onlar için herşey «sınıf savaşıdır» : aile kavgaları, somut teknik noktalar üzerindeki tartışmalar, Mao Tse-tung ve çevresindeki «sadık silâh arkadaşları» arasındaki çekişmeler ve entrikalar.

Parti ve devlet örgütlerinde sık sık meydana gelen değişiklikleri açıklayabilmek ve haklı gösterebilmek için proleterya devletinde sınıf savaşının gerekli olduğu ileri sürülmektedir. 10. Kongre belgelerini okurken, insan, Mao Tse-tung'un ülkede durumun uyum kazanmasından çok toplumda gerginlikleri ayakta tutmaya gayret gösterdiğini düşünüyor. Çin toplumunun saflığını korumak ve onu «revizyonist mikrobun» bulaşmasına karşı savunmak için gelecekte de «kültür devrimlerinin» yapılacağı yolundaki soğuk vaad 10. Kongre'de de bir kez daha tekrarlanmıştır. «Kültür devriminin» öneminin özellikle vurgulanmasının nedeni ise, «devrimci ayaklanmalarının» verdiği sonuçla düş kırıklığına uğramış olan eski kızıl muhafızların desteğini kazanmaktır.

Maoculuğun tipik özelliklerinden birisi ise önerilerinin bir çok anlama gelen kaypak niteliğidir. 10. Kongre, iki kongre arasındaki dönemde tartışılan konuları açıklığa kavuşturamamıştır. Bu yüzden Çu En-lay'ın, Mao'nun sözlerini tekrarlayarak parlak geleceğe giden yolun işkencelerle dolu bir yol olduğunu

söylemesini bir dil sürçmesi olarak kabul etmeye olanak yoktur. Şimdiye kadar Çinli yöneticiler doğru bir yol görememişlerdir.

10. Kongre'de de, tıpkı bir öncekinde olduğu gibi, daha büyük zaferler kazanmak için safları daha sıklaştırma yolunda gürültülü çağrılar yapılmıştır. Ama 9. Kongre'den sonra olayların geliştiği çizginin de kanıtladığı gibi Maoculuk ne Parti'yi ne de halkı bir araya toplama, ekonomik ve kültürel alanlarda dengeli bir gelişme sağlama yeteneklerine sahip değildir. 10. Kongre'de Maocu çizginin egemen olması, bu çizginin sürekli olarak izlenmesi için güvence değildir. Çünkü, Pekinde verilen buyruklar, Şenyang'da başka türlü anlaşılıp yorumlanmakta, Şanghay'da başka türlü anlaşılıp yorumlanmaktadır. Çu En-lay, «Lin Piao ve onun parti aleyhtarı grubunun yıkılışı Parti içinde iki farklı çizginin mücadelesinin sonu demek değildir.» dediği zaman onunla fikir birliğinde olmamak olanaksızdır. Wang Hung-wen'in, bu mücadelenin son derece karmaşık olduğu ve uzun zaman süreceği yolundaki sözleri de aynı ölçüde doğrudur.

Ancak, bu mücadelenin sonucu Maocuların lehine olmayacaktır. Maoculuğun gerçek ve hayal edilen düşmanlarına karşı zafer ilân ettiği ÇKP'nin 9. Kongresi'nden sonra olayların gelişmesi, Maocuların görüşlerinin geçersizliğini, onların ülkenin karşısında bulunan siyasal, ekonomik ve toplumsal sorunlara etken çözümler bulmak konusundaki yeteneksizliklerini kanıtlamıştır.

Maocular yalnızca biçimsel bir zafer kazanmışlardır. Parti ve devlet örgütlerini tahrip etmişler, şiddet yöntemlerine başvurarak ve bu amaçla kızıl muhafızlar ile orduyu kullanarak çok sayıda Parti görevlisini ve yönetici kadroları baskılara ve suçlamalara

hedef yapmışlardır. Ama 'kültür devrimi' öncesinde varolan çelişkiler ortadan kalkmamıştır. Gerekli sosyo-ekonomik dönüşümlerin bir an önce gerçekleştirilmesi sorununa da bir çözüm bulunamamıştır. Zafer kazananların saflarında bölünmeler olmuş, ülke, bu kez Lin Piao'ya karşı bir siyasal kampanya ile çalkalanmıştır. Daha sonraları ise, eski Çin düşünürü Konfüçyüs kampanyanın kurbanı olmuştur. Bu kampanya süresince de Maocular, ideolojik muhaliflerini, artık bir gelenek biçimine dönüşen, revizyonizm ve burjuva ideolojisine bağlılıkla suçlayp ortadan kaldırma çalışmışlardır. «On, yirmi, otuz kez alevlenecek» uzun sürecek bir kavgayı önceden haber vermişlerdir. 10. Parti Kongresi'nden önce ÇKP yöneticilerinin Çin halkının önünde geleceğe değin tatsız görüşleri işte böyleydi. «Kültür devrimi'nin» sürekli kılınması, ülkenin gelişmesi için nesnel bir yasa olarak ilân ediliyordu.

«İktidarı ele geçirmiş ve kapitalist yola girmiş» kişilerin kimliklerinin açıklanıp, görevlerinden alınmalarına ve Lin Piao ve taraftarlarınca simgelenen «ikinci burjuva karargahı»nın varlığına son verilmesine rağmen, Maocular ülkede gerginliği yükseltmek ve yüksek düzeyde tutabilmek için fazla mesai yapmaktadırlar. Mantık ve gerçeklere meydan okuyarak Çin toplumunu burjuvazi ve proletaryadan oluşan bir toplum olarak görmeye devam etmektedirler. Örneğin Hungçi dergisi, Ocak 1975 sayısında, Çin toplumunun ana çelişkisinin, kendisini öncelikle üstyapı kuruluşlarında belli eden burjuvazi ile proleterya arasındaki çelişki olduğunu yazmış, ülkede kapitalizmin yeniden kurulması tehlikesinin hâlâ varolduğunu, dolayısıyla sınıfsal savaşın sona ermek üzere olduğu yolundaki

konuşmaların aldatıcı ve zararlı olduğunu ileri sürmüştür.

Ulusal Halk Kongresi'nin, uzun yıllar süren aradan sonra 1975 Ocak ayında yapılan oturumda, Lin Piao ve Konfüçyüs'ü eleştiri kampanyalarında, revizyonizme karşı mücadelede çabalara ara verilmemesi, uyanıklığın elden bırakılmaması istenmiş, sınıf düşmanlarına karşı dövüşe ve savaşa karşı hazırlıklı olmaya çağrılar tekrarlanmıştı.

Bu oturumda onaylanan Yeni Anayasa, «Mao Tse-tung'un Düşüncelerini» devlet yasası haline getiriyor ve onların Çin'in sosyo-politik, ekonomik ve kültürel yaşamı üzerindeki etkilerini artırma amacını güdüyordu.

Eski Anayasa'ya kıyasla, yenisi Parti'nin kılavuzluk rolünü daha güçlü bir biçimde vurguluyordu. Bu da, «kültür devriminin» bir sonucu olarak Parti'nin otritesinde gözle görülen azalmadan kaynaklanıyordu. Bugün, parçalanmış siyasal ve yönetsel güc düzeninin yeniden güçlendirilmesi, ÇKP'nin iktidardaki Parti olarak durumunun yükseltilmesi gerekleri duyulurken, Pekinli yöneticiler çeşitli güçlerin ve ilkin ordu komutasının bir kesimin direnişini aşmak zorundadırlar. Çünkü, yöresel kadrolar, Parti'ye eski prestijini kazandırmak için yapılan girişimleri «feodal bir diktatörlük», Mao Tse-tung'un destekçilerinin karşı çıkılmaz hegemonyasının yeniden kurulması girişimi olarak göstermektedirler.

Ulusal Halk Kongresi oturumunun açılışından hemen önce, Çin basını demokratik merkezîyetçilik ilkesine uyulması gereğini tekrarladı durdu. Ancak bu demokratik merkezîyetçilik kavramında vurgu demokrasiden çok merkezîyetçilik üzerineydi. Durum ne olursa olsun, Mao Tse-tung, en yakın yardımcılarına

da güvenemediğinden «tüfeğin komutası» hakkını elinden bırakmamak için elinden geleni yapacaktır. Anayasa, silâhlı kuvvetler başkomutanlığı görevini, ÇKP Merkez Komitesi Başkanına vermektedir.

Yeni Anayasa'nın 11. maddesi, bürokrasi ile savaşın devlet kuruluşlarının görevi olduğunu söylemektedir. Ancak, Çin Halk Cumhuriyetinin kuruluşunun ilk günlerinden beri bürokrasi ile savaş sürmektedir, ama bu kötülük her nasılsa ortadan kalkmak bir yana boyuna gelişip büyümektedir. «Kültür devrimi»nin bürokraasiyi hedef alan güçlü bir hareket olduğu söylenmiştir. Ama gene de bu kötülük varlığını sürdürmeyi başarmıştır. Görünüşe göre, bürokraasinin kaynağı, Mao Tse-tung'un söylediği yerde değildir. Bu kötülüğün de kökü, kendi «düşüncelerinde,» ülkenin toplumsal, ekonomik ve kültürel gelişmesiyle ilgili karmaşık sorunlarının çözümüne doğru, gerçekçi bir yaklaşım bulmaktaki yeteneksizliğindedir.

Bürokrasi çok uzun bir süredir Çin'de varolmuştur. Ama şimdi, bürokrasi Mao'nun kişiye tapınma yönteminin, Parti ve devlet işlerinin yönetiminde temel vatandaşlık haklarının ve demokratik ilkelerin çok büyük ölçüde çiğnenmesinin sonucu olarak beslenmekte ve büyümektedir.

Anayasa, düşüncelerin özgürce açıklanmasından, tartışma özgürlüğünden söz etmekte ve sosyalist devrimin gerçekleştirilmesinde yeni bir biçim olarak da to tsu pao'ya (1) dikat çekmektedir. Ama bu yeni biçimin, Mao Tse-tung tarafından sosyalizmi geliştirmek

(1) Sözcük anlamı, «büyük harfli gazete»dir. Çeşitli alanlarda halkın çalışmalarının eleştirisi, özeleştirisini, eksikliklerini ve yanlışlıklarını kapsayan duvar gazeteleri anlamına kullanılmaktadır.

için değil, son derece temkinli ve dikkatli bir biçimde demokratik yollarla davranmaya çalışan muhalefeti susturmak için kullandığı da bilinen bir gerçektir. Mao, demokrasi ilkelerini çiğnemekten çekinmediği için muhalefeti ezmeyi başarmıştır.

Yeni Anayasa, «Mao Tse-tung'un düşüncelerinin» devletin ideolojisinin tanımlanmasında bir temel oluşturacağı yolunda bir açıklamayı da kapsamaktadır. Bu açıdan yeni Anayasa'nın taslağını hazırlayanlar Çin için hiç de yeni bir anlayış getirmemektedirler. Yuan Şih-kay(2), Konfüçyanizm'i Çin'in resmi dini olark kabul ettirmek istemişti. Kuomintang'ın iktidara gelişinden sonra da ülke Anayasa'sı, Sun Yat-sen'in ilkelerinin Çin devletinin tek ideoloji olduğu yolunda bir maddeyi kapsamaktaydı.

Bugün ise, «Mao Tse-tung'un düşünceleri» Çin'in devlet ideolojisi olarak yasalaştırılmaktadır. Ancak, Çin halkı bu düşünceleri özümlemekte öylesine güçlük çekmektedir ki, bunların Çin toplumunun egemen ideolojisi biçimine dönüşleri için kaç tane daha yeni «devrim»in ve kampanyaların yapılacağını kimse bilemez. Çin halkında bu düşüncelerin kök salması için yapılan çabalar çeyrek yüzyıldır sürüp gitmektedir; bu düşüncelere karşı çıkanlar, revizyonistler, karşı-devrimciler olarak kötülenir, küçük düşürülür ve suçlanırken, Mao'nun düşünceleri bir türlü sağlam bir biçimde kök salmamışlardır.

Yeni Anayasa, Mao Tse-tung'un sloganlarından ve sözlerinden bir çoğunu kapsamaktadır. Bu anlamda

(2) General Yuan Şih-kay, 1912-1916 yılları arasında Çin Cumhuriyeti'nin Devlet Başkanlığını yapmıştır. Monarşiyi yeniden getirip kendisini de Çin İmparatoru olarak ilân etmeye çalışmıştır.

yeni Anayasa için Maocu deyiimi kullanılabilir. Ancak, «Mao Tse-tung'un düşünceleri» temeli üzerinde Parti'nin yada ülkenin birliği çevresinde gerçek bir toplanma olması olanaksızdır. Yeni Anayasa'nın kabul edilmesi duruma bir çözüm getirmeyecektir. Çünkü Anayas'ya konan herşey biçimsel niteliktedir ve bu da birbirleriyle mücadele eden tüm gruplarca itiraf edilmektedir.

Yeni Anayasa'nın kabul edilmesi, ülkede, Mao Tse-tung'un maceracı politikalarının yol açtığı iç siyasal bunalımı atlatarak, sosyo-politik durumu sonunda dengeye kavuşturabileceklerini uman güçler tarafından olumlu karşılandı. Ulusal Halk Kongresi'nin Ocak ayındaki oturumundan sonra sonuçları yorumlayan bazı yabancı gözlemciler, Çin'de fırtınalı ayaklanmalarla dolu bir dönemden sonra, nihayet, bir denge döneminin başladığını ileri sürdüler. Ancak, hemen sonraki gelişmeler, bu görüşün biraz erken dile getirildiğini kanıtlamıştır.

«Kültür devriminin» zararlı sonuçları henüz tümüyle silinmemiştir. Denge sağlanmasına doğru atılan çekişen adımlar kısa kesildi. 1960 yıllarının ikinci yarısında Lin Piao'yu ve Konfüçyüs'ü eleştiri kampanyaları Çin'i sarsmış ama sosyo-politik bunalımı çözümlenmemiştir. Bu kampanyanın etkileri hâlâ kendilerini hissettiriyorlardı. Çin toplumunda, Parti ve ordu örgütleri içinde, sosyo-ekonomik ve dış politika sorunlarla ilgili birbirine karşıt eğilimlerin mücadelesi sürmektedir. Şimdiye kadar bu mücadelenin, «kültür devrimi» sırasındaki aşırı biçimleri almamış olması, bu mücadelenin yoğun olmadığı anlamına gelmemektedir. Bu mücadelenin ne üzrine olduğu ise, her zaman açıklığa kavuşmamaktadır. Çünkü her iki grup

da, aynı ölçüde «Mao Tse-tung'un düşüncelerinin» ta-raftarı ve savunucusu olduklarını iddia etmektedirler.

Eğer bugünkü Çin'in Parti ve ordu yöneticileri, yasalara saygı ruhu içinde eğitilmiş olsalardı, yeni Anayasa'nın yürürlüğe girmesinin ülke üzerinde istikrar sağlayıcı bir etkisi olabilirdi. Ama, eğer Mao Tse-tung, kendisini hiçbir yasa, Parti Kuralları ve Anayasa ile bağlı saymıyorsa, o zaman yöresel savaş çıkartkanları ve Parti yöneticileri ne diye güçlerini ve istedikleri gibi yürüttükleri yönetimlerini yasal bir belge ile sınırlasınlar? Yeni Anayasa, Pekin ile yöresel yönetimler arasındaki karmaşık ilişkiler hiçbir yenilik getirmemiştir. Dolayısıyla, bir istikrar döneminin başlangıcı sözkonusu olamaz.

Ne ÇKP Merkez Komitesi'nin Ocak, 1975'de yapılan plenum toplantısı ne de Ulusal Halk Kongresi oturumu, çözümlemek bir yan tek bir önemli sosyo-ekonomik yada siyasal sorunu gündeme bile getirememiştir.

Yeni Anayasa, Mao Tse-tung'un dilediğince yürüttüğü yönetime hiçbir sınırlama koymamıştır. Yeni Anayasa, Maocu bürokrasiyle mücadeleyi kolaylaştırmamakta, ülkede demokratik uygulamaları teşvik etmemektedir. Çin toplumunda gerginlik koşulları korunmaktadır. Çin'in ilerleme yolu işkencelerle dolu ve güç olmaya devam etmektedir. Bu da, 1975 Şubat ayından Mao Tse-tung'un, «proleterya diktatörlüğü kuramını iyice özümleyip, bu konuda ustalaşmaları» için kitlelere verdiği buyruk ile yeni bir «kuramsal» saldırı kampanyası açmasıyla kanıtlanmaktadır.(1) Jenmin Jibao gazetesinde yayımlanan bir makalede, «proleterya diktatörlüğü konusunda aptalca düşünce-

(1) Jenmin Jibao, 9 Şubat, 1975.

lere sahip olan, hatta, kapitalist nitelikteki bazı şeyleri sosyalist niteliktekilerle karıştıran, bazı yoldaşlar» azarlanmıştır.

Görünüşte, proleterya diktatörlüğü kuramının öğrenilmesini sağlamak, am aslında, «Mao Tse-tung'un düşüncelerini» yeniden yaymak için yeni bir kampanya açarak, Maocular, «ileri büyük sıçrayış» ve «kültür devrimi» dönemlerinin sloganlarını yeniden canlandırmak ve hareket geçirmek amacını gütmektedirler. Çünkü, Lin Piao ve Konfüçyüs'ü aşağılamak kampanyalarından beklenen sonuç alınamamıştır. İnsanlar, Lin Piao ve Konfüçyüs'ün sürekli olarak aşağılanmasından sıkılmış, bıkmış olmalılar. İnsanlar, başa çıkmadıkları bir sineğin tedirgin edici vızıldamasına alıştıkları gibi bu kampanyaya da alıştıklarından, iş gevsemeye yüz tutmuştur.

Yöneticiler, bir yandan Lin Piao ve Konfüçyüs'ü aşağılamaya zorlanırlarken, bir yandan da, çok kısa bir süre önce «revizyonist» ve «burjuva» olarak suçlanan çalışma yöntemlerini uygulamaktaydılar.

Doğal olarak, ÇKP içinde, durumun normalleştirilmesi için çalışan ve ulusal ekonominin geliştirilmesinden yana olan güçler, çalışmalarına kılavuz olarak Mao Tse-tung'un formüllerini izlememektedirler.

ÇKP'nin «büyük sıçrayış» sonrası etkileri ile uğraştığı, «uyarlama» döneminde, bazı Çinli yöneticiler, emeğin veriminin artırılması için nesnel özendiriciler yönteminin uygulanmasını istediler. Liu Şao-çi 1960 yılında şöyle diyordu: «Eğer kâr ve zarar hesabı tutulursa, işe göre ücret ödenirse ve bunlar adaletli ve mantıklı bir biçimde yapılırsa, herkes tatmin olacak ve bu üretim güçlerinin gelişmesi için bir dürtü oluşturacaktır.» Kızıl muhafız tarafından yayımlanan bir

broşüre göre de Teng Hsiao-ping(1) 1961 yılında, üretimin «ideolojik çalışma yoluyla değil ancak nesnel özendiriciler yoluyla artırılabilceğini» söylemişti. O zamanın Çin gazetelerinde böyle açıklamalar okunak olanaklıydı: «Yalnızca parça başı ödeme düzeni görece olarak emeğin niteliğin ve niceliğini eksiksiz yansıtır ve emeğe göre dağıtım ilkesinin başarılı bir biçimde uygulanmasını sağlar.» (2).

«Kültür devriminden» sonra da, nesnel özendiriciler uygulamasına dönüşü simgeleyen buna benzer bir süreç görülmektedir. Üretimi geliştirmek ve yükseltmek, sanayi ve tarımda emeğin verimliliğini artırmak sorunlarına önem verildiği ölçüde, Maocuların uygulamalarının ne denli zararlı oldukları canlı bir biçimde ortaya çıkıyor, Maocuların Parti ve devlet içindeki durumları güçsüzleşiyordu. Bu koşullar altında Mao Tse-tung ve yandaşları, muhaliflerine karşı yeni bir saldırı kampanyası açıyorlar ve bu kez de, amaçları için proleterya diktatörlüğü sorunu ile 1958 yılında olduğu gibi «burjuva yasalarının kalıntıları» konusunu kullanıyorlardı.

Maocular, bazı önde gelen Parti militanlarının, «kuram yönünden kendilerini açıklığa kavuşturmamış olduklarını, bazı kapitalist nitelikli şeyleri sosyalist sandıklarını ve revizyonist sloganları Marksist sloganlar olarak kabul ettiklerini» söyleyerek onları suçluyorlardı. (3).

(1) Teng Hsiao-ping (Doğum tarihi 1904) «kültür devrimi» sırasında «kapitalist yolu seçen iktidardaki iki numaralı kişi» olarak suçlanan önde gelen bir ÇKP yöneticisi.

(2) Takungpao, 2 Kasım, 1962.

(3) Jenmin Jibao, 21 Mart, 1975.

29 Haziran, 1975 tarihinde ise Jenmin Jibao şöyle yazıyordu : «Dağıtımda ilke olarak 'herkesten yeteneğine göre, herkese emeği kadar'ın kabul edilmesi, kuralı, 'çalışan hiç bir şey sahip olamaz, sahip olanlar da çalışmaz' olan eski sömürü düzeninin yadsınmasıydı. Eğer, emek dağıtımın ölçütü olursa, tüm çalışanlar eşit olur. Ama bu ölçütün pratikte farklı çalışan insanlara uygulanması, gerçekte eşitsizliklere yol açmaktadır. Burjuva yasası olan işte bu eşitsizliktir. Bunun varlığının kaçınılmazlığını kabul ettiğimiz sürece, kötü yanlarını da görmeli ve onları en düşük düzeye indirmeliyiz.»

Gazete, Lin Piao'yu, bu «burjuva yasasının» etki alanını genişletmeye çalışmakla, sosyalist üretimin gelişmesinin itici gücünün nesnel özendiriciler ve çalışmaya göre dağıtım ilkesi olduğunu iddia etmekle suçlamaktadır. Jenmin Jibao, proleterya diktatörlüğü kuramını anlamayıp, «bu burjuva yasası» üzerine doğru bilgilere sahip olmayan, revizyonizmden etkilenecek, «nesnel özendiriciler» ile «işe göre dağıtımın komuta eden güç olduğu» düşüncelerine kapılan ve tüm bunların sonucu olarak da doğru çizgiden sapan ve kitlelerin heyecanını yumuşatan Parti militanlarını da eleştirmiştir. Gazete, yazısına devam ederek, işe göre dağıtım ilkesini uygularken, «komuta eden gücün proleteryanın diktatörlüğü olduğu» ilkesini gözden kaçırmamak gerektiğini ve, üretim geliştikçe, ücretler arasındaki farklılıkların da giderek azalması gerektiğini savunuyor.

Bir çok köylü gibi, Maocuların da, yönetsel işleri emek olarak kabul etmedikleri gazete makalesinden açıkça anlaşılıyor. Onlar için emek, yalnızca tarlada yapılan iş, fiziksel çalışmadır. Onların görüşüne göre, «üç gün tarlada görünmeyen kişi oy kullanma hak-

kına sahip değildir.» Eğer bir memur (kanpu), herkes gibi tarlada çalışmazsa, yozlaşmaya mahkûmdur.

Jenmin Jibao yazısına şöyle devam ediyor: «Sosyalist toplumlarda da, burjuva yasası yalnızca dağıtım alanında egemenliğini sürdürmekle kalmıyor aynı zamanda insan ilişkilerinde de görülüyor.»

Tıpkı 1958 yılında olduğu gibi Maocular, kuramın öğrenilmesi için açılan yeni bir kampanya maskesi altında, işçilerin ve köylülerin toplumsal haklarına ve ekonomik çıkarlarına karşı yeni bir saldırıya geçmişlerdir. Çin toplumunu, kapitalizmin yeniden geleceği tehdidi altında tutarak, yapılan işe göre ücret, parça başı prim sistemi ile nesnel özendiricilerin sınırlandırılmasını istemektedir.

Kent ve kırsal alanlar arasında, işçilerle köylüler arasında, kol ve kafa emeği arasındaki farklılıkların kaldırılması için Çin'de nesnel ve düşünsel koşulların henüz olgunlaşmamış olmasına rağmen Maocular, bu farklılıkların azaltılması için mücadeleye girişilmesini istemektedirler.

ÇKP Merkez Komitesi Politbüro üyesi ve Mao Tse-tung'un sadık bir sözcüsü olan Yao Wen-yuan şöyle diyor: «Eğer bu yapılmazsa, aksine, burjuva yasasının güçlendirilmesi, daha da yaygınlaştırılması ve sıkı sıkıya uygulanması istenirse, bir kutuplaşmanın meydana gelmesi kaçınılmazdır. Yani, dağıtım sırasında, bir azınlık giderek artan oranda yasal ve bir çok yasal olmayan yollardan mal ve paraya sahip olacaktır. 'Nesnel özendirici'lerden doğan, kazanç, kişisel ün peşinde koşma, çıkar sağlama gibi burjuva düşünceleri yaygınlaşacak ve kamu mallarının yağmalanması, spekülasyon, kokuşmuşluk, kötülük, hırsızlık ve rüşvet olayları ortaya çıkacaktır. Mal değişiminin kapitalist ilkeleri siyasal hatta, Parti içi yaşama kadar girecek-

lerdir. Planlı sosyalist ekonomi yıkılacak, kapitalist sömürü-mal ve paranın sermayeye, emeğin gücünün de mala dönüşümü ortaya çıkacaktır. Revizyonist çizgiyi izleyen kuruluş ve örgütlerde mülkiyetin niteliği değişecek ve emekçi halk bir kez daha ezilecek ve sömürülecektir.(1).

Bu uzun alıntıyı, Maocuların kendi görüşlerini tüm ülkeye zorla kabul ettirmek için uyguladıkları yöntemleri aldatma, korkutma ve şantaj göstermek için buraya aldık. Oysa, Maocuların tasarılarının geçersizlikleri «büyük sıçrayış» ve «kültür devrimi» yıllarındaki başarısız deneyimlerle açıkca kanıtlanmıştır. O yıllarda da, Maocular, Çin'de emekçi halkı, kapitalist yozlaşma ve burjuvalarla, büyük toprak sahiplerinin yeniden iktidara gelecekleri yolundaki uydurma tehlikelerle korkutmaya çalışmışlardı.

Şimdi de onların üçüncü kez gerici ütopyalarını kurma girişimlerine tanık oluyoruz. Geçmişin deneyimlerinden kesinlikle ders almamış olduklarını böylece kanıtlamaktadırlar.

Ancak, bu kez Maocuların kampanyalarını yürütürken kullandıkları araçlar kesinlikle «kültür devrimi» sırasında olduğu kadar rezilce değil. Artık kızıl muhafızların yardımları istenmiyor ve Parti ile devlet gücünün örgütleri tahrip edilmiyor. Maocuların şimdi yapmaya çalıştıkları, nesnel gereksinimlerini olanaklı olan en düşük düzeye gönüllü olarak indirmeye razı etmek için Parti görevlileri ile hükümet memurların psikolojik baskı, emekçi halk kitlelerini de ideolojik baskı altında tutmaktır. Başka bir deyişle, işçiler ve köylüler, Maocuların askerî-endüstriyel güçlerini artırmak için daha çok harcama yapabilmeleri-

ni sağlamak amacıyla kemerlerini biraz daha sıkmalıdırlar.

Yeni kampanya sırasında, Çin basını, işçiler ve köylülerin siyasal ve ideolojik bilinç düzeylerin yükselmesi, onların «Mao Tse-tung'un düşünceleri»ni öğrenmekte ustalaşmaları, emeğin verimliliğinin yükselmesi konusunda belirleyici bir faktör olacağını söylemektedir. Çin basınının iddialarına göre, sınıf savaşı yerine nesnel özendircilere öncelik verilen fabrika ve kuruluşlarda «üretim hemen düşmüştür.» Jenmin Jibao, 15 Mayıs, 1975 tarihli sayısında, «nesnel özendiricilerin peşinden koşmak değil, bu özendiricilerden yoksun kalmanın bilinci, kitlelerin üretim için çalışmalarının bir kanıtı olmalıdır.» diye yazmaktadır.

Maocular, yan uğraşlar yapmayı sürdüren, ve yukarıdan kendilerine buyrulan değil de kâr getiren ekinleri ekip biçen köylülere karşı saldırılarını da yoğunlaştırmışlardır.(1) Zorlamalara ve tehditlere rağmen, köylüler gelirlerini yükseltmek için çaba harcamaya devam etmekte ve Hungçi dergisinin yakındığı gibi, «zenginlik tanrsına tapınmakta ve hırsla kapitalist çalışmalarda bulunmaktadır.» (2).

Jenmin Jibao ve Hungçi'de yayımlanan yazılardan anlaşıldığına göre yeni kampanya hem Parti görevlilerince hem de işçi ve köylülerce eylemli yada eylemsiz direnişle karşılanmaktadır. Örneğin köylüler, kollektifleşme ve «komünleşme»den sonra, kırsal alanlarda sömürücü sınıfların nasıl yeniden ortaya çıkabileceğini anlamamakta direnmektedirler.(3).

(1) Hungçi, Say 5, 1975, s. 15.

(2) A.G.Y. s. 17.

(3) Jenmin Jibao, 10 Nisan, 1975.

Siyasal eğitim toplantılarında, köylüler komünlerin kurulmasından sonra kendilerinin hep bir ailenin üyesi durumuna geldiklerini, kırsal alanlarda sömürünün çoktan sona erdiğini ve artık sınıf savaşını sürdürmenin bir gereği olmadığını söylemektedirler.

Tarımsal tugayların önderleri çalışmalarını kendi işleri üzerinde yoğunlaştırmayı yeğlemekte, «ideolojik eğitim çalışmalarını ve sınıf savaşını yoğunlaştırmak konusunda» yukarıdan verilen buyrukları, pek fazla kulak asılmasına gerek olmayan şeyler olarak görmektedirler. Sanayi kuruluşlarının yöneticileri ise nesnel özendiricilerin kaldırılmasından yana olduklarını söylemeye devam etmektedirler ama, yapılan işe göre ücret ödenmesi ilkesinin ve işçilere nesnel özendiriciler vermenin üretimin artışı için itici güç olmaya devam ettiğine inanmaktadırlar. (1) Sosyalist bir yönetimde, tıpkı emtia üretimin ve emtia-para ilişkilerinin kaldırılmasının olanaksız olduğu gibi, belirli bir eşitsizliğin kaçınılmaz gerekli olduğunu söylemektedirler.

Görünüşe göre, Maocular, bu tür düşünceleri de hesaba katmak zorunda olduklarından, «burjuva yasası»nın sınırlandırılması ile ilgili sloganlarının ortaya atamıyorlar ve «yasa»nın kuramsal tartışması ve onu mahkûm etme çağrıları ile yetinmek zorunda kalıyorlar. Maocu propaganda, bir yandan «burjuva rüzgarına» karşı savaşırken bir yandan da, değer yasasının ortadan kaldırılması, emtia üretimine son verilmesi, mal-para ilişkilerinin ve işe göre ücret ilkesinin kaldırılması için yapılan girişimlere işaret ederek bu çabaların ülke ekonomisine zarar vereceğini belirterek, «komünizm rüzgarı»na kapılıp gitmeye karşı da uyarılarda bulunuyor.

Yeni Maocu buyrukların çelişkili ve kaypak niteliği, Çin Komünist Partisi içinde yeni bir düşünce karı-

şıklığının ortaya çıkmasına yol açıyor. Bu buyrukların destekleyicileri ile muhaliflerinin çatışmaları, Maocuların, «burjuva yasasını sınırlamanın» bugün gerekli olduğunda ısrar ettikleri, muhaliflerinin ise, Mao Tse-tung'un sözlerini tekrarlayarak, «burjuva yasasını bugün yalnızca sınırlamanın» olanaklı olduğunu ileri sürdükleri biçimler alıyor.

Proleterya diktatörlüğü kuramını öğrenmek için açılan yeni kampanya, Çin toplumunun gelişmesi yolları ve ekonomik büyümenin yöntemleri ile ilgili güç sorunları herhangi bir açıklık getirmemiştir. Bu kampanya, Maocuların kuramsal güçsüzlüklerini ve uygulamada, özellikle Çin'in karşı karşıya bulunduğu güç sorunları, yani dünyanın gelişmiş ülkelerine kıyasla, Çin'in bilimsel, ekonomik, teknik ve kültürel geriliğini, çözümlemedeki çaresizliklerini bir kez daha kanıtlamıştır.

Geçmiş kampanyaların sonuçlarına bakılırsa, bu kampanya da aynı ölçüde etkisiz kalacaktır. Çünkü, Maocu sloganların ve buyrukların Çin'in karmaşık sorunlarının çözümünü ve gelişmiş ülkelerle arasında giderek büyüyen açığın kısa sürede giderilmesini sağlayamayacaklarını yaşam göstermiştir. Çünkü Maoculuk, izlediği siyasal çizginin başarısızlıklarının nedenlerini nesnel olarak incelememektedir. Onun yerine, gerçekleri çarpıtarak ve tersine çevirerek, hayal ürünü olan nedenlerin sözünü ediyor. Özeleştir, Mao Tse-tung'un bilmediği, tanımadığı bir şeydir. Durumu düzeltmek, içinde bulunulan çıkmazdan kurtulmanın yollarını aramak için Mao, tüm kızgınlığını kendi sloganlarından ayrılanlara yöneltiyor. Bu kişiler, Mao Tse-tung'a karşı açık ve sert bir çatışmaya girmeseler bile, onların yaptıkları işlerin olumlu sonuçları karşısında Mao'nun öğütlerinin geçersizliği daha bir açık-

lıkla belirttiği için, onun en kötü düşmanları oluyorlar.

Çin'de yer alan toplumsal ve ekonomik sürecin özü ve yönü, «Mao Tse-tung'un düşüncelerinin» yardımı ile anlaşılamaz. En genel çizgileri içinde, Çin'deki toplumsal gelişmenin eğilimlerini görebilmek olanaksızdır. Mao'nun siyasal öğütleri sürekli olarak gerçek sosyo-ekonomik olanaklar ve toplumun gelişmesinin çıkarları ve gerekleriyle çatışıyor.

Ama Maoculuğun Çin'e verdiği zararlar bunlarla sınırlı değildir. Maoculuk, Çin'in karşı karşıya bulunduğu sorunların çözülmesini engellemektedir. Giderek daha büyük boyutlar kazanan Mao'nun kişiye tapınma yöntemi iç ve dış politika sorunlarının özgürce, demokratik tartışılması olanaklarını ortadan kaldırıyor.

Maoculuk, çalışma tarzı üzerinde de kötü etkiler yapıyor. Maoculuk, ruhu içinde eğitilen bir kuşak Çinlinin özellikleri, ikiyüzlülük, çığırtkan sloganların düşünmeden tekrarlanması ve genel bir durağanlık oluyor. Maoculuk, insanları, doğruluğuna inandıkları mevzileri durup savunma yeteneğinden yoksun bırakarak onları ahlâk yönünden sakatlıyor. Mao'nun kişiye tapınma koşulları altında insanlar kendi inançlarına sahip olmaktan korkuyorlar ve kendi inançlarına sahip olsalar bile bunları dile getirmekten kaçınıyorlar. Mao'nun kişiye tapınma yöntemlerinin kurbanı olan insanlar, ipleri çekildiğinde hareket eden kuklalara dönüşüyorlar. Kolaylıkla, hiçbir zaman işlemedikleri suçları ve günahları itiraf ediyorlar.

En katı Maocuların, Parti ve devlet içinde yüksek görevlere getirildiklerinde, iyileştireceklerini söyledikleri hastalıklara-yani, bürokrasi, kendini beğenmişlik, kendini övme, kitlelerin gereksinimlerine karşı ilgi-

sizlik, daha yüksek görevlere gelmek ve daha çok yetkiler elde etmek için hırs, ilkin kendilerinin yakalanması oldukça anlamlıdır. Yararlı çalışma ile Maocu öğütlere bağlı kalmanın bir arada yürümediğini gören bir çoğu da hiçbir şey yapmamayı yeğliyor. Kol emeğine katılma ve Mao'nun sözlerini ezbere öğrenmek, nesnel toplumsal koşullardan kaynaklanan bu yozlaşmayı durduramıyor. Lenin, bürokrasinin ekonomik köklerinin, «yoksulluk içindeki küçük üreticilerin dağınık ve tecrit olmuş durumlarında, onların kültür-süzlüğü ve cahilliğinden tarım ve sanayi arasında değişimi sağlayan yolların ve bu sektörler arasındaki karşılıklı etkileneceğini sağlayacak ilişkilerin yokluğunda» bulunduğunu söylemişti. (1)

Maoculuk, bir toplumda yapıcı ve yaratıcı ne varsa hepsini baskı altında tutarak bir durağanlık havası yaratmaktadır. Çin Komünistlerinin Maoculuğun ezici yükünü sırtlarından atana kadar Çin toplumunun geleceğe değin görünüşü kötü olmaya devam edecektir.

Maoculuk Çin toplumuna bir başka yoldan da zararlı olmaktadır. Maoculuk tarafından zehirlenen havada değil konuşmak, soluk almak bile olanaklı değildir. Mert insanların sesleri duyulamamaktadır. Demagoglar ve kariyeristler ön plana çıkmaktadırlar. Sahtelik, ikiyüzlülük, kabalık, insanın kendi inançlarına ve düşüncelerine ihanet etmesi, bir çok insan için başlıca davranış ölçütleri durumuna gelmiştir. Mao Tse-tung «paslanmayan dişlilere» gereksinim duymaktadır ve resmi propaganda bu dişlileri birbiri ardından ortaya koymaktadır. İnsanlar birbirlerine güven duymamakta, düşüncelerinin günün buyruklarına

(1) V.I. Lenin, Toplu Eserler, Cilt 32, s. 351.

ters düşeceğinden korkarak gerçekten ne düşünüyorlarsa onu söyleyememektedirler. Daha önce de belirtildiği gibi, buyrukların sık sık değiştirilmesi sonucu, insanların «dünya görüşü» bir dizi slogana indirgenmektedir. İnsanlar bir gün bir şeyi, ertesi gün de tümüyle farklı başka bir şeyi övmeye alışmaktadırlar.

Maoculuğun açtığı toplumsal ve psikolojik yaralar elbette iyileşecektir. Ancak bunun için uzun ve güç bir süreç gerekecektir.

BARIŞA VE ULUSLARIN GÜVENLİĞİNE KARŞI OLAN MAOCULUK

Çin Halk Cumhuriyeti'nin kuruluşundan sonraki ilk yıllarda Mao Tse-tung ve diğer Çinli yöneticiler, tüm diğer sosyalist ülkelerle dostluk ve işbirliği çağrısında bulunmuşlardı. Bu ülkelerin uluslararası düzeyde, halkların barış ve güvenliğini güvence altına almak ve güçlendirmek için yaptıklarını, kapitalist ülkelerle ilişkilerde barış içinde birlikte yaşama ilkesini destekliyorlardı. Çin hükümeti sömürgeciliğin her türüne ve ulusal baskıların her biçimine karşı eylemli bir muhalefet gösteriyordu. Diğer halklarla birlikte Çin halkı da nükleer savaş tehlikesine, emperyalist ülkelerin saldırgan politikalarına karşı savaşıyordu. Bu dış politika çizgisi, Çin halkının yaşamsal çıkarlarıyla uyumlu bir çizgiydi.

1950 yıllarının sonunda içeride maceracı bir politika uygulamasına başlayan Çinli yöneticiler, uluslararası düzeydeki politikalarını da önemli ölçüde değiştirdiler. Mao Tse-tung, giderek artan bir açıklıkla, barış için mücadeleyi, uluslararası gerginliklerin azaltılması için yapılan çalışmaları yermeye başladı. Pekin, giderek yükselen bir sesle, Moskova'nın barışçı giri-

şimlerinden hoşnutsuzluk duyduğunu dile getirmeye başladı.

Sovyet halkının, barış içinde bir arada yaşama ilkelerinin gerçekleştirilmesi için verdiği tutarlı mücadele, genel bir silâhsızlanma ve nükleer denemelerin yasaklanması için yapılan güçlü girişimler tüm dünyada halkların giderek artan desteğini kazanıyordu. Tüm uluslar Sovyetler Birliği'nin barış programını olumlu karşılıyorlardı. Ama başta Mao Tse-tung olmak üzere Çinli yöneticiler, sosyalist ülkelerle diğer ülkelerin dünya barışını sağlamak için harcadıkları çabalara karşı çıktılar.

Çin halkı da dahil olmak üzere, tüm halkların ortak çıkarlarının aksine davranan Maocular, barış için yapılan çalışmaları iki yüzlüce protesto eden, bir yandan da savaş çıgıtkanlığı yapan bir propaganda kampanyasına başladılar. Pekin basını Mao Tse-tung, «atom bombasının kağıttan bir kaplan» olduğunu ileri sürdüğü ve savaş olduğu taktirde, «en çok insanlığın yarısı ortadan kalkacaktır. Diğer yarısı yaşayacaktır, ama emperyalizm dünya yüzünden silinecek ve tüm dünya sosyalist olacaktır.» dediği sözlerine geniş yer veriyordu. (1)

Uluslararası gerginlikleri korumak, devletler arasındaki çatışmaları derinleştirmek ve yaygınlaştırmak, barış ve güvenliği güçlendirici çalışmaları engellemek için gösterilen çabalar bugün Maocuların izledikleri dış politikanın tipik özellikleridir. Tartışma biçimleri değişmekte ve Çin'in dış politikası daha esnek bir durum almaktadır ama, Pekin'in dış politika amaçları

(1) Bu sözler, Çin Halk Cumhuriyeti Hükümeti tarafından 1 Eylül, 1963 tarihinde yayımlanan bir açıklamada yer almaktadır.

aynı kalmaktadır. 1950 yıllarının sonlarında olduğu gibi Maocuların bugün de detente'in (doğu ve batı blokları arasındaki yumuşamanın) hararetli muhalifdirler. SBKP'nin 1971 yılındaki 24. Kongresinde ileri sürülen Barış Programı'na sert bir biçimde saldırmakta ve, Sovyet hükümetinin bu programı uygulamak için attığı adımlar üzerine iftiralar ve küfürler yağdırmaktadırlar.

Bir çok devletin ısrarlı çalışmaları sayesinde detente süreci derinlik kazanmıştır. «Soğuk savaş kahramanları» kendilerini giderek artan bir tecrit içinde bulmaktadırlar. 1970 yıllarında dünyanın en büyük iki devleti olan ABD ile SSCB arasındaki ilişkilerde önemli değişimler olmuş, bu da dünyanın siyasal havasında belirli bir iyileşmeye yol açmıştır. Detente'in etkilerinden ilk kazançlı çıkanların, barış, demokrasi ve toplumsal ilerlemeden yana güçler olduğu her gün yeniden kanıtlanmaktadır. Son yıllarda Sovyet-Amerikan ilişkilerinde meydana gelen bu iyileşmenin geriye dönülemez bir nitelik kazanması tüm insanlığın yaşamsal ölçüde çıkarınadır.

Bu iki büyük gücün, uluslararası anlaşmazlıkların ve çatışmaların barışçı yollardan çözülmesi yoluna sıkı sıkıya bağlı kaldıkları taktirde, yeryüzünde kalıcı bir barışı güvence altına almanın olanaklı olacağını tüm aklı başında insanlar bilmektedirler.

SSCB ve ABD arasındaki ilişkilerin iyileşmesi elbette günümüzün tüm çelişkilerini ortadan kaldırmamaktadır. Yeni çatışmalara ve çelişkilere yol açabilecek bir çok sorun varlığını sürdürmektedir. Detente politikasının amacı, çatışmaya yol açabilecek durumları çözümlmek ve görece olarak yöresel çatışmaların, giderek daha çok devletin katılacağı büyük sa-

vaşlar haline dönüşmemesini sağlayacak uluslararası koşulları yaratmaktadır.

Detente politikası, uluslararası ve devlet adamlarına, çatışmaların çözümlenmesi için barışçı yolların yeğ tutulmasını öğretmekte, ve bir termonükleer savaştan kimsenin kazançlı çıkamayacağı, böyle bir savaşın kalıntıları üzerinde «güzel bir uygarlığın» kurulmasının olanaksız olduğu gerçeğini kabul ettirmektedir.

Barış ve uluslararası işbirliği düşünceleri, tüm dünyada milyonlarca destekleyici bulmaktadır. Yeni uluslararası atmosfer, halkların demokrasi ve toplumsal ilerleme hareketini durdurmaya çalışan gerici güçlerin olanaklarını azaltmaktadır.

Zehirli «soğuk savaş» atmosferinde gelişen bu tutucu güçler, «ne denli kötü olursa o kadar iyi» tezine bağlı kalarak Sovyet barış politikasını yadsıyan ve «soğuk savaş» kıvılcımlarını yeniden körüklemek isteyen Pekinli yöneticileri kendileriyle ittifak halinde bulmaktadırlar.

Maocular, bir yandan ikiyüzlüce kendilerinin de uluslararası detentedan yana olduklarını ilân ederlerken, bir yandan da Çin halkını ve diğer ülke halklarını barış için ve savaşa karşı mücadelenin umutsuz bir mücadele olduğuna ve dolayısıyla böyle bir mücadelenin ciddi olarak ele alınmasına gerek bulunmadığına inandırmak için büyük çaba harcamaktadırlar. Gene de, uluslararası gerginlikleri korumak istedikleri yolundaki suçlamaları kabul etmemektedirler. Bu yüzden, 1973 yılı Ağustos ayında yapılan ÇKP 10. Kongresi'nde ÇKP yöneticileri, uluslararası ilişkilerde Çin'in detete'a karşı olmadığını ileri sürmüşlerdir.

Öte yandan Maocular, Sovyet-Amerikan ilişkilerindeki normalleşmeye karşı çıkarak, çağdaş uluslar-

arası ilişkilerde meydana gelen değişikliklerin niteliklerini çarpıtarak, kalıcı bir barış için halkların verdikleri mücadelede cepheyi genişletme yolunda Sovyetler Birliği ve diğer sosyalist ülkelerin çağrılarını «halkların gözlerini boyamak için düzenlenen bir sis perdesi» yada «kuruntu» olarak niteleyip aşağılamaktadırlar.

ÇKP'nin 10. Kongresi'nde Çu En-lay, günümüzde dünyanın içinde bulunduğu durumun başta gelen özelliğinin «dev karmaşalar» olduğunu, halkın çıkarları açısından bunun, «kötü bir şey değil, iyi olduğunu» çünkü bu tür karmaşaların «düşman kampında bölünmelere ve karışıklıklara, halkın da uyanıp sertleşmesine neden olduğunu» söylemiştir. (1) Böylece, **detente'dan kitlelerin değil, emperyalistlerin, «revizyonistlerin» ve gericilerin yararlandığı** konusundaki Maocu tez Kongre'de bir kez daha duyulmuştur. Bu tez ilk olarak 1959 yılında Mao Tse-tung tarafından ortaya atılmıştır. O zamandan beri dünyadaki durum önemli ölçüde değişmiş olmasına rağmen Maocular tarafından bugün de tekrarlanmaktadır.

Çin basını okuyucularını, demokrasi ve humanizm temeli üzerinde kalıcı bir barış kurabilme konusundaki sözlerin aslında barışa karşı en büyük tehdit olduğuna ve bu tür sözlerin savaşa yol açacağına inandırmak istemektedir. Jenmin Jibao, 29 Ocak, 1975 tarihli sayısında, «Sovyet revizyonizmi tarafından savunulan kalıcı bir barışa giden yol, aslında savaşa, dünyanın ezilen halklarının ve uluslarının sürekli köleleşmesine giden yoldur.» diye yazıyordu. Gazete, daha sonra, «barış yemine» takılabilecek kişilerden duyduğu kay-

(1) ÇKP 10. Kongre (belgeler) (rusça), Pekin, 1973, s. 23-24.

gıyı dile getiriyor ve yazısına şu saçma ve sorumsuz ifade ile devam ediyordu: «Emepryalizm ve sosyal-emperyalizm var oldukça, dünyada sükûnet olamaz ve savaş kaçınılmazdır.»

Maocuların detente karşısındaki olumsuz tutumları 1975 yılının Ocak ayında yapılan Ulusal Halk Kongresi oturumunda da kendisini gösterdi.

Yeni Anayasa'nın barış içinde birlikte yaşama ve saldırganlık ve savaş politikalarına karşı mücadele vermekten söz etmesine rağmen, o da oturumda onaylanan diğer belgeler gibi bir savaş psikozu durumunun varlığını yansıtmaktadır. Oturum, Çin halkından, Ulusal Kurtuluş Ordusu'nun askerlerinden ve komutanlarından «bir savaşa karşı hazırlıkları artırmalarını,» «derin tüneller kazmalarını,» ve «tahıl stok etmelerini» istiyordu.

Pekin yöneticileri Çin halkını korkutarak, dünyada savaş tehlikesinin azalmayıp çoğaldığını iddia etmektedirler. Geleneksel Çin hükümdarlarının görüşü olan, «devlet dış düşmanların tehdidi altında değilse parçalanır,» düşüncesini Maocu yöneticiler de yeniden yaymaya başlamışlardır. Uluslararası durumun görünümü Pekin'e göre son derece ciddidir. Büyümekte olan barış hareketine gözlerini kapayan Mao Tse-tung ve yandaşları, bütün insanlığın olmasa bile, yarısından çoğunun cenaze töreninin daha şimdiden, hazırlıkları içindedirler tabii buna kendilerini dahil etmemektedirler. Pekin sürekli olarak, «Tüm ülkele rin halkları, savaşa hazır olun.» sözlerini tekrarlamaktadır.

Uluslararası gelişmelerdeki eğilimleri çarpık olarak sunarak Çinli yöneticiler istemeden kendi gizli planlarını, uluslararası gerginlikleri artırma isteklerini açığa vurmaktadırlar.

Ulusal Halk Kongresi'nin Ocak oturumuna sunulan raporlardan anlaşıldığına göre, Çinli yöneticiler çıkarlarını dünyadaki çelişkilerin ve özellikle Sovyetler Birliği ile Amerika Birleşik Devletleri arasındaki çelişkilerin daha da artırılmasında görmektedirler.

Çu En-lay'ın raporundan açıkça anlaşıldığı gibi, Çinli yöneticiler, bu iki büyük güç arasında silâhlı bir çatışma olmasını ve bu çatışmanın er geç bir dünya savaşına dönüşmesini düşlemektedirler. Çu En-lay'a göre, «Bu dünyada istikrarlı barış bir yana, detente bile yoktur.» (1)

Son yıllarda, uluslararası ilişkilerde olumlu değişikliklerin olduğunu yadsıyarak Çinli yöneticiler, yaptıkları açıklamalardan anlaşıldığı üzere tüm yeryüzünü kaplayacak bir kan banyosunu izleyecek yada onunla birlikte gerçekleşecek bir dünya devrimine yol açacağı için uluslararası gerginliklerin korunmasının savunucusu olarak ortaya çıkmaktadırlar.

Çinli yöneticiler, Amerika Birleşik Devletleri'nin olduğu kadar Sovyetler Birliği'nin izlediği dış politikanın, Üçüncü Dünya ülkeleri bir yana, Çin'i, Amerika'yı ve Avrupa'yı «yutmaya» yönelik «açgözlü» bir politika olarak göstermektedirler.

Pekinli yöneticiler, bir yandan Sovyetler Birliği'nin diplomatik çalışmaları kasıtlı olarak çarpık bir biçimde sunarken, bir yandan da Çin'i «süper-güç» durumuna getirmeye niyetleri olmadığını, hegemonyacı tasarıları bulunmadığını tüm dünya ülkelerine, Sovyetler Birliği ve ABD'ne karşı girişilecek mücadelede önderlik etmek gibi alçak gönüllü bir işlevle yetineceklerini söylemektedirler. Daha da ötesi, ABD ile bir

(1) Çin Halk Cumhuriyeti, 4. Ulusal Halk Kongresi'nin 1. Oturumu, (rusça), Pekin, 1975, s. 60-61.

uzlaşmanın olanaklı olduğunu ancak Sovyetler Birliği ile böyle bir şeyin söz konusu olmadığını da düşünmektedirler. Böylece, uluslararası siyasette emperyalizm Pekin için daha uygun bir ortak görünümünü korurken, «iki süper-güce» karşı mücadele, uygulamada Sovyetler Birliği'ne karşı kötü niyetli saldırılar biçimine dönüşmektedir.

Çin diplomasisi, Sovyetler Birliği'nin uluslararası mevzilerini sabote etmek, halkların barış ve güvenliğini güvence altına almak için giriştiği çabaları sonuçsuz bırakmak için elinden geleni yapmaktadır. Maocular, uluslararası ilişkilerin istikrara kavuşmasını engellemek, Sovyetler Birliği ile ABD arasındaki çelişkileri keskinleştirmek yolundaki niyetlerini gizlemek için hiçbir çaba harcamamaktadırlar.

Maocular, Avrupa'da durumun istikrara kavuşması ve bu kıtanın bir barış kıtası durumuna dönüşmesini engellemek için var güçleriyle mücadele etmektedirler. NATO'nun işlevini sürdürmesini açıkça savunmakta ve emperyalist ülkelerin bu siyasal-askerî blokunun, sosyalist ülkeler topluluğuna karşı güçlendirilmesini istemektedirler.

1971 yılı Ekim ayında, Çin Halk Cumhuriyeti, Birleşmiş Milletler Örgütü'ne üye olarak kabul edilmiştir. Bu Sovyetler Birliği, diğer sosyalist ülkelerle birlikte bazı yeni bağımsızlıklarına kavuşmuş devletlerin, Birleşmiş Milletler'de Çin'in yasal haklarının yeniden verilmesi ve Çang Kay-şek'in temsilcilerinin bu dünya örgütünden atılmaları için verdikleri yıllar süren ısrarlı bir mücadelenin sonucunda gerçekleşmiştir. **Ne yazık ki, Çinli diplomatların Birleşmiş Milletler'de ilk yaptıkları iş, Çin'i yöneten çevrelerin asıl amaçlarının, bu uluslararası örgütün kürsüsünü «iki süper-güç» üzerine Maocu doktrinin propagandası ve Sov-**

yetler Birliği'ne yönelen saldırılar için kullanmak olduğunu kanıtlamıştır.

Birleşmiş Milletler'deki Çinli diplomatlar, uluslararası gerginliklerin azaltılmasına yönelik her türlü davranışın karşısında yer almaktadırlar. Nükleer silâhsızlanma konusunda alınabilecek önlemlerin tartışılabilmesi için Sovyetler Birliği'nin nükleer güce sahip beş devlete yaptığı konferans önerisi Çin temsilcileri tarafından kabul edilmemiştir. Genç Asya ülkesi Bangladeş'in Birleşmiş Milletler üyeliğine alınmasını engellemişler ve 1974 yılının Ekim ayında, Orta Doğu çatışmasının çözülmesi için Sovyet-Amerikan ortak karar tasarısının kabul edilmesini önlemişlerdir.

Çinli diplomatlar, Asya'da barış ve güvenliğin temellerini sabote etmek için de ellerinden geleni yapmaktadırlar. Asya kıtasında ortak bir güvenlik sistemi kurulması yolundaki Sovyet önerisi, Pekin tarafından, Çin'i kuşatma girişimi ve Asya'da Çin aleyhtarı bir blok kurulması çabası olarak reddedilmiştir.

Sovyet önerisi, Çin'in de Asya'da kurulacak bu ortak güvenlik sistemine tam üye olarak katılmasını öngördüğünden, Çin'in suçlamalarının saçmalığı açıkça kendiliğinden ortaya çıkmaktadır. Çinli yöneticiler bu öneriyi reddederek, iyi komşuluk ilişkileri, barış ve uyum içinde yaşamak isteyen Asya halklarının çıkarlarını ne ölçüde küçük gördüklerini kanıtlamışlardır. Asya'da barış ve istikrar için böylesine bir çaba, Asya halklarının hükümdarı olmayı düşleyen ve bu amaçla, Asya ülkeleri arasında ve bu ülkelerin içinde çatışma ve sürtüşmeler çıkartmaya çalışan Pekin'in kendi planlarına ters düşmektedir.

Pekin, bazı Asya ülkelerinde, belirli siyasal grupların ayırıcı isteklerini desteklemektedir. Hindistan ve Burma hükümetlerinin izledikleri ilerici politika

karşısında gerici ögelere arka çıkmaktadır. Asya halklarının çıkarlarını hiç dikkate almayan Çinli yöneticiler, Amerika'nın Asya'da askeri varlığını sürdürmesinden yana olduklarını da açıkça belirtmektedirler.

Süper-güç amaçlarını sağlamak ve bazı Asya ülkeleri arasındaki çelişkilerden en yüksek çıkarı elde edebilmek için Maocu yöneticiler kurtuluş hareketinin Asya'daki çıkarlarını feda etmektedirler. Pekin'in dış politikasının, dünyadaki çeşitli durumlarda gerginliğin, istikrarsızlığın ve çatışmaların başlıca nedeni olduğu görüşü Asya'da yaygın bir inançtır. Asya ve Afrika ülkelerinin birliğini bozmak politikası, bu ülkeleri Pekin çevresinde toplamak ve Çin etkisi altına sokmak politikası ile birlikte yürütülmektedir.

Asya, Afrika ve Latin Amerika ülkelerini kendi yanına çekebilmek için Pekin bu ülkelere parlak övgüler düzmektedir. Böylece Üçüncü Dünya günümüzün başlıca gücü olarak kabul edilmektedir.

Üçüncü Dünya ülkelerinin çağdaş dünyada bu biçimde değerlendirilişi herşeyden önce, iç politika amaçlarına hizmet etmektedir. Olup bitenler konusunda pek az bilgiye sahip Çin kamu oyunu, Çin'in dış politikasının bir çok ülkeler ve halklarca desteklendiğine ve Çin'in uluslararası düzeyde yaptıklarının yüceltildiğine inandırarak, Pekin hükümeti, aslında Çin halkının yaşamsal çıkarlarına karşı olan bu dış politika ile ülke içinde prestijini ve otoritesini artırmaya çalışmaktadır.

Pekin, sosyalizm ve kapitalizm kamplarına karşı, kendi bayrağı altında Asya ve Afrika devletlerinden bir blok oluşturmak için, militan, anti-emperyalist sloganlar ortaya atmaktadır. Aynı zamanda da bu sloganları, «devrimci güçlerin önderi» görünümünü

yitirmeden, emperyalist güçlerden daha büyük ödünler koparmak için kullanmaktadır.

10. ÇKP Kongresi'nde, Çinli yöneticiler, «Çin'in bir hegemonyacı rolünü üstlenmeyeceği» yolundaki gü-rültülü iddialara rağmen, Üçüncü Dünya ülkelerinin sözcüsü olmak amacını taşıdıklarını bir kez daha açıklamışlardır. Ancak, böyle ikiyüzlülükler, Maocuların, süper-güç olma yolundaki isteklerini gizleyememektedir. (1927 yılında, Çang Kay-şek'in karşı darbesinden sonra Kuomintang propagandasının da dünya-daki siyasal güçleri üçe ayırdığını burada anımsatmak herhalde yersizlik olmayacaktır. Kuomintang propagandasına göre bu üç grup, beyaz emperyalizm, kırmızı emperyalizm ve ezilen uluslar olarak ayrılıyordu. Bu uluslar Çin çevresinde birleşip, kırmızı ve beyaz emperyalizmlere karşı Çin'in önderliğinde savaşacaklardı.) Üçüncü Dünya'da kurmak istediği hegemonyayı haklı göstermek için Pekin, Çin'in de Üçüncü Dünya ülkeleri arasında yer aldığını ve yalnızca sosyalist olmakla kalmayıp aynı zamanda da «gelişmekte olan bir ülke» olduğunu iddia etmektedir.

Böylece, Çinli yöneticiler kendi süper-güç isteklerinin, Asya, Afrika ve Latin Amerika'nın tüm ülkelerinin ortak çıkarları ile uyumlu olarak göstermektedirler. Zaten, bir süreden beri bu üç kıtanın halkları adına konuşma hakkını kendi üstlerine almışlar ve yakın zamandan beri de bu yöndeki çabalarını yoğunlaştırmışlardır.

Maocular bir yandan, «güçsüz her zaman güçlüyü yener,» diyerek Üçüncü Dünya ülkelerini, büyük emperyalist güçlere karşı eyleme geçmeye teşvik edip, bazı ülkelerde silâhlı çatışmaları kışkırtırken, Çin ile emperyalistler arasında doğrudan doğruya bir çatışmaya yer vermemek için ve emperyalistlerle ilişkilerini

normalleştirmeye büyük dikkat göstermektedirler. Bu da, Pekin ile Washington, Tokyo ve Bonn arasındaki ilişkilerde son yıllarda görülen köklü değişikliklerle kanıtlanmaktadır.

Büyük emperyalist güçlerin temsilcileri ile yaptıkları görüşmelerde Çinli yöneticiler, hiçbir ilkeye dayanmayan planlar ortaya atmakta ustalık mertebesini de aştıklarını kanıtlayarak, siyasal ikiyüzlülüklerini ve daha dün «ihamet» olarak niteledikleri uzlaşmalara varmaya nasıl hazır olduklarını göstermektedirler.

Asya ve Afrika ülkelerinde köprübaşları tutabilmek için Maocular, bu ülkelerin Sovyetler Birliği ve diğer sosyalist ülkelerle siyasal, ekonomik ve kültürel bağlarını zayıflatmak için ellerinden geleni yapmaktadırlar. Genç devletlere Sovyetler Birliği'nin sağladığı yardımları da küçük görüp göstermek Maocuların uyguladıkları yöntemlerden birisidir. Oysa sosyalist ülkelerin sağladıkları dostça yardımların bu ülkelerdeki ilerici, demokratik güçlerin durumlarını ve onların gerici ve tutucu ögelere karşı verdikleri mücadeleyi güçlendirmede oynadığı önemli rolü herkes bilmektedir.

Pekin'in, Asya-Afrika ülkelerinin sosyalist dünya ile ilişkilerini sabote etme politikası, nesnel olarak bu ülkelerdeki emperyalizm ajanlarının ve gerici grupların çıkarına bir sonuç vermekte ve bu ülkelerin sosyo-ekonomik gelişmesini engellemektedir. Pekin, Asya, Afrika ülkelerinin emperyalist güçlere karşı mücadelelerini birleştirmelerine engel olmaktadır.

Bazı Üçüncü Dünya politikacıları Maocu propagandanın etkisine kapılmaktadırlar. Çinli yöneticiler bazı Afrika ve Asya yöneticilerinin yüksek ulusal duygularını ustaca sömürmekte, onların desteğini övgü,

dalkavukluk ve yaltaklanma yollarıyla elde etmeye bakmaktadırlar. Ama bu tatlı sözleri, sözkonusu ülkenin ulusal politikasının, Çin yöneticilerinin süpergüç çıkarlarına bağımlı kılma talebi izlemektedir.

Pekinli yöneticilerin hem gelişmekte olan ülkelerle hem de kapitalist ülkelerle ilişkilerinde sürekli var olan bir öge de Sovyet aleyhtarlığıdır. Konuşulan konu ne olursa olsun, Çinli politikacılar bu fırsatı Sovyetler Birliği'ne saldırmak için kullanmaktadırlar. Sovyet aleyhtarlığı, Pekin'in tüm diplomatik faaliyetinde yeretmiştir. Son yıllarda, delegelerin Maocuların mutfağında pişmiş Sovyet aleyhtarları bir yemekle karşı karşıya kalmadıkları tek bir uluslararası toplantı yada konferans yoktur. «Kültür devriminden» sonra yapılan ÇKP Kongresinde Sovyetler Birliği, «Çin'in 1. numaralı düşmanı» olarak ilân edilmiştir. Maocuların ekonomik alandaki tüm tökezlemelerinin ve başarısızlıklarının suçu hiç ayırım yapılmadan her zaman Sovyetler Birliği'ne yüklenmiştir.

1954 Anayasa'sında Sovyetler Birliği ve diğer sosyalist ülkelerle dostluk, Çin devletinin dış politika doktrinin ayrılmaz bir parçası olarak kabul edilmişken, yeni Anayasa, sosyal emperyalizm Pekin propagandasının doğrudan doğruya Sovyetler Birliği sözünü etmemek için uydurduğu bir etiket— adını verdikleri kavramla mücadeleyi öngörmektedir.

Yeni Anayasa ve Ulusal Halk Kongresi'nin son oturumunda sunulan raporlar, Çin'in Sovyetler Birliği'nden gelen bir istilâ tehlikesi ile karşı karşıya olduğu yolunda iftiralarla dolu iddiaları da kapsamaktadır. Mao Tse-tung, hınç dolu iftiraların her gün Çin basınında ve radyolardan tekrarlanmasını yeterli bulmamış olacak ki, bunları Anayasa'ya yazdırıp, yalan-

ları yasallaştırmaya karar vermiş. Çinli yöneticiler, hâlâ ülkede ve Parti içinde Sovyetler Birliği ile Çin arasındaki ilişkilerin normalleştirilmesinden yana, Çin ve Sovyet halklarının çıkarlarının doğrultusunda her iki ülke arasında dostluk ve işbirliğinin yeniden kurulmasından yana güçlerin bulunmasından kaygı duymaktadırlar. Çu En-lay'ın raporunda, ideolojik kavgaların «Çin ve Sovyetler Birliği arasında normal devlet ilişkilerinin sürdürülmesine müdahalede bulunmaması» gerektiğini söylemek zorunda bırakan herhalde bu tür duyguların hâlâ varlığı olsa gerek.

Bu tür açıklamalar, eğer bunlara uygun eylemlerle kanıtlanırsalardı son derece iyi karşılanabilirlerdi. Ne yazık ki, oturumda Çu En-lay, Sovyet hükümetinin amaçlarını ve niyetlerini gerçeklere uymayan bir biçimde göstermiş, Sovyet-Çin ilişkilerinin normalleştirilmesi konusundaki önerisinin özünü ve kapsamını da çarpıtmıştır. Pekin, böyle yaparak Sovyetler Birliği'nin sınır sorunlarını çözümlmek konusundaki önerilerini oturup iyiniyetle tartışmaya yanaşmayacağını açıkça göstermiş olmaktadır. Böyle bir tutum ise Çin halkının çıkarları doğrultusunda değildir.

Çin ile ilişkilerin normalleştirilmesine yönelik Sovyet politikası, Sovyet halkının Çin halkı ile iyi komşuluk ve işbirliği ilişkilerinde olmak isteğinden kaynaklanmaktadır. Sovyetler Birliği, Çin'den herhangi bir toprak isteği olmadığını tekrar tekrar belirtmiş, bu arada da Mao Tse-tung tarafından dile getirilen Çin'in Sovyetler Birliği'nden büyük toprak isteklerini de reddetmiştir. Daha da ötesi, Sovyetler Birliği Çin'e, her türlü silâhlı gücün ve silâhın —nükleer olduğu kadar konvansiyonel silâhlarla roketlerin de— karşılıklı kullanılmasını olanak dışı bırakacak bir karşılıklı saldırımsızlık antlaşmasının imzalanması için öne-

ride bulunmuştur. Çinli yöneticiler bu öneriyi de geri çevirmişlerdir.

Çinli yöneticilerin, Sovyetler Birliği ile ilişkilerini normalleştirmeye yanaşmamalarının ardında iç politika nedenleri bulunmaktadır. Pekin, Mao Tse-tung'un sosyo-ekonomik politikalarına karşı çıkan iç güçleri bastırmak için anti-Sovyetizmi kullanmaktadır. Ulusal duygular üzerinde oynayarak Maocular, muhaliflerini, ulusal çıkarlara ihanet etmekle, yabancıların hesabına çalışmakla, yabancılara hizmet etmekle ve buna benzer suçlamalarla suçlamaktadırlar.

Anti-Sovyetizm'in hizmet ettiği toplumsal amaç, Maocuların Parti içinde ve genellikle tüm ülkedeki siyasal muhaliflerine karşı giriştikleri ideolojik saldırılarda görülmektedir. Mao Tse-tung'un izlediği halka karşı politikadan hoşnut olmayan, ülkelerinin geleceğinden ciddi olarak kaygılanan ve ülkelerini içinde bulunduğu ekonomik ve kültürel gerilikten kurtarmanın yollarını arayan bir çok Çinli komünist Maoculuğa bir almaşık olarak Marksizm-Leninizm'i ve Sovyetler Birliği'nin deneyimlerini görmektedirler.

Maocuların asıl korktukları, «kuzeyden gelen uydurma tehlike değil,» bu güçlerin artan eylemleridir. Maocular, anti-Sovyetizm'i, Mao'nun izlediği politika-ya katılmayan kişilere karşı ideolojik bir sopa olarak kullanmaktadırlar. Diplomatik tutumlarına, kuramsal bir temel oluşturabilmek için Maocular, uluslararası ilişkilerin incelenmesinde sınıfsal bir yaklaşım değil, jeopolitik ve ulusal bir yaklaşımı kullanmaktadırlar.

Marksist-Leninistler, içinde bulunduğumuz çağın ana çelişkisinin dünya sosyalizminin güçleri ile dünya kapitalizminin güçleri arasındaki çelişki olduğu görüşündedirler. Bu çelişkinin çözülmesinde, insanlı-

ğın tümü, işçi sınıfının öncülüğü altında sosyalizme dönüşümü gerçekleştirecektir.

Maocular, Sovyetler Birliği, sosyalist ülkeler topluluğuna bağlı diğer ülkelerin dış politikalarının toplumsal temelinin, ABD ve onun siyasal-askeri bloklardaki ortaklarının izledikleri dış politikanın toplumsal özünden temelde farklı olduğu değişmez gerçeğini kabul etmemektedirler. Maocuların içinde bulunduğu çağın çelişkilerine yaklaşımları, oluşagelen değişikliklerin sınıfsal özünü karanlıkta bırakmakta, karmaşık uluslararası konuların açığa çıkarılmasını engellemekte, Mao Tse-tung'un asıl amacı, Çin halkını, Çin aleyhtarı bir blokun kuşatacağı uydurması ile korkutmak, milliyetçilik duygularını yükselterek Çin halkına yeni yaşam güçlüklerini ve fedakârlıkları kabul ettirmek olan dış politika öğütlerini haklı göstermektedir.

Dünyadaki durumu değerlendirmede Maocular gerçeklerle olayları, uluslararası ilişkilerde gerçekten oluşan değişimleri incelemeyi red etmekte ve «devletler bağımsızlık, uluslar kurtuluş, halklar da devrim için çalışmaktadırlar,» gibi boş ve genel deyimlerle işin içinden sıyrılmak istemektedirler.

Maocular, uluslararası durumu tanımlarlarken de, kendi dış politika hedeflerini gerçekleştirmek isterken herhangi bir yana karşı yükümlülük altına girmemek için kesin tanımlamalardan ve değerlendirmelerden kaçınmaktadırlar. Tıpkı Maocuların, yurt içindeki durumu değerlendirmelerinde olduğu gibi, günün gereklerine göre içerikleri değişen «sloganlardan oluşan bir dünya görüşüne» sahip oldukları görülmektedir.

Tüm olarak ele alındığında, Maocuların, uluslararası düzeydeki çalışmaları, ilerici güçlerin dayanış-

masını ve bir araya gelmelerini ve barış, halkların güvenliği için mücadelenin genişlemesini engelleyici niteliktedir. Maoculuğun dış politika doktrini ve uygulaması, sosyalist devletlerin dış politikada uyguladıkları Leninist ilkelere aykırı düşmektedir.

MAOCULUGUN ÇIKARLARINI TEMSİL ETTİĞİ SINIFLAR VE TOPLUMSAL GRUPLAR

Mao Tse-tung politikasını yürütürken kime dayanmaktadır? Onun «düşüncelerinde» çıkarları yansıyan sınıflar ve toplumsal gruplar hangileridir? Maocuların bu sorulara verdikleri cevap şudur: Mao Tse-tung'un düşünceleri, proleteryanın ideolojisidir ve Çin işçi sınıfı ile köylü kitlelerinin çıkarlarını yansıtmaktadır. Çin dışında Maoculuk tipik bir küçük-burjuva ideolojisi olarak görülürken, Mao Tse-tung'un kendisi de Çin toplumunun küçük-burjuva katmanlarının tipik bir temsilcisi olarak tanımlanmaktadır. Bazıları ise Maoculuğun bir burjuva ideolojisi, yada ona yakın bir düşünce türü olduğunu savunmakta, Mao Tse-tung'un, Çin'in ulusal burjuvazisinin çıkarlarının temsilciliğini yaptığını ileri sürmektedirler. Bu görüş, Maoculuğun ve Çin'in ulusal burjuvazisinin iyice kavranamamış olmasını simgelemektedir. Çünkü bu görüş, Maoculuğun anti-kapitalist yönlerini tümüyle dikkate almamakta ve gerçeklerle çelişmektedir.

Bilimsel sosyalizmin karşısında bir ideoloji olarak Maoculuk, burjuva demokratik devriminin hedefleri gerçekleştirildikten sonra ve sosyalist bir toplumun

evrimine yol açacak ekonomik temel için siyasal ve bazı toplumsal koşulların hazır olmasından sonra son biçimini almıştır. Çin toplumu başlıca iki ana sınıftan oluşmaktadır: işçi sınıfı ve köylülük. Büyük toprak sahipleri, 1950 yıllarındaki tarımsal dönüşümler sırasında bir sınıf olarak ortadan kaldırılmışlardır. Daha halk devrimi öncesinde bile, kırsal nüfusun önemsiz bir kesimini oluşturan kulakların ise, kooperatiflerin kurulmasından sonra toplumsal bir grup olarak varlıkları sona erdirilmiştir. 1956 yılında ise özel kapitalist sanayi ve ticarete barışçı yollardan dönüşümler gerçekleştirilmiştir. Üretim araçlarının üzerinde sömürücü sınıfların mülkiyeti kesin olarak ortadan kaldırılmıştır.

Ulusal burjuvazi de dahil olmak üzere, eski sömürücü sınıfların kendi siyasal partileri yoktur ve ülkenin iç ve dış politikasını etkilemek olanağına sahip değillerdir. Halkın gözünde hem siyasal hem de ahlâksal olarak tüm varlıklarını yitirmişler ve kamu oyu üzerindeki etkileri sonuç olarak sıfıra inmiştir. Toplumsal eylemleri ise, devletin denetimi altında olduğundan bunlar hiç etken değillerdir.

Köylüler ise nüfusun büyük bir çoğunluğunu oluşturmaya devam etmektedirler. Devrimden sonra, köylüğün durumu önemli denebilecek ölçüde değişmiştir. Çiftçiliğin bireysel biçiminden, kollektif biçimine dönüşmüştür.

Devrimden sonra fabrika ve sanayi kuruluşlarında çalışan işçilerin sayısında da önemli artış olmuştur. Resmi görüşe göre, işçi sınıfı öncü sınıf olarak kabul edilmektedir. İşçi sınıfı sendikalarda birleşmiştir ve Komünist Partisi de resmi görüşe göre, «proleteryanın siyasal partisi ve onun öncüsüdür.» (ÇKP Kuralları).

Maocular, kendilerinin yalnızca işçi sınıfı ve köy-

lölüğün gerçek çıkarlarını dile getirdiklerini ileri sürmektedirler. Ama bu sorunu incelerken, Lenin'in yöntem konusundaki uyarsına dikkat vermek gerek. Lenin, Rusya'da otokrasinin (çarlık sarayının) yönetici sınıflarla özdeş tutulmasına dikati çekerek, «Bu doğru değil yada yanlıştır. Otokrasi, yönetici sınıfların belirli bazı çıkarlarını tatmin ederek, kısmen köylü kitlelerinin ve genel ölçüde küçük üreticilerin durağanlığından yararlanarak, kısmen de çelişen çıkarlar arasında bir denge kurarak kendisini ayakta tutmakta, bir ölçüde bağımsız, örgütlü siyasal bir güç olmaya devam etmektedir.» (1) demişti.

Bu yaklaşım, Maoculuk ideolojisi ile, Çin'de işçi sınıfının ve köylölüğün çıkarları arasındaki ilişkilerin incelenmesinde de doğruluğunu korumaktadır.

Çin'de ne işçi sınıfı ne de köylülük tekdüze bir olguyu simgelemektedir. Kooperatiflerin kurulması, ve daha sonra tarımda «komünleştirme»nin sonucu, köylölüğün yaşamında azımsanmayacak değişikliklere yol açmıştır. Ama tüm bu önlemler, kırsal nüfus içindeki farklı topluluklar arasındaki tüm ayrıcalıkları ortadan kaldırmamıştır. Toprak üzerinde sosyalist mülkiyetin kurulması ve çiftçilikte kollektif biçimlerin uygulanması, köylölüğü henüz sosyalist bir sınıf türüne dönüştürememiştir. Çinli kuramcıların kendileri bile kırsal alanlardaki nüfus içinde şu kategorilerin bulunduğuna dikkat çekmektedirler: yoksul köylüler, alt orta sınıf köylüler, varlıklı köylüler ve büyük toprak ağaları ile kulakların kalıntıları.

Çin işçi sınıfı da tekdüze değildir. Bu sınıf da, eski, nitelikli işçilerden, bir grup genç işçiden, çıraklar denilebilecek bir gruptan ve «hem işçi hem de köylü»

(1) V. I. Lenin, Toplu Eserler, Cilt 6, s. 164.

olarak tanımlanan bir diğer grup insanlardan oluşmaktadır.

Bir tüm olarak ele alındığı zaman, devrimden en çok yararlananlar köylülük ile işçi sınıfı olmuştur. Toplumsal ve ekonomik durumları Kuomintang yönetimi altındakine oranla tartışma götürmez bir biçimde iyileşmiştir. Daha iyi besin almakta ve daha iyi giyinmektedirler. Bu özellikle yoksul köylüler ve işçi sınıfının alt katmanları için doğrudur. Öte yandan, yaşam düzeyleri hâlâ düşüklüğünü korumakta, gereksinimleri ise hâlâ mütevaziliğini sürdürmektedir. Daha önce de olduğu gibi kırsal alanlarda, okul ve öğretmen, hastane ve doktor sıkıntısı çekilmektedir. Bu sorunu, yakın bir gelecekte her yerde çözümlemenin olanaksız olduğu da açıktır. Devletin, bu işi başarabilmek için ne yeterli olanakları ne de yeterli personeli bulunmaktadır. Bukoşullar altında, «çıplak ayaklı doktorlar» eğitmek yada en düşük düzeyde temel bilgiler veren okullar açmak gibi yarı-önlemler yalnızca yoksul köylüleri ve orta köylülüğün alt katmanlarını tatmin etmektedir. Mao Tse-tung'un, «köye dönün» sloganı ve tüm gelirlerin aynı düzeyde eşitlenmesi çağrıları, işte bu yoksul ve orta köylülüğün alt katmanlarında bulunan köylüler arasında en olumlu ve canlı cevabı bulmaktadır.

Maocular, politikalarını biçimlendirirken, yaşam düzeyleri düşüklüğünü koruyan yoksul ve orta sınıf köylülerine yönelmektedirler. Bu katmanlar, kırsal alandaki nüfusun büyük bir çoğunluğunu oluşturmaktadırlar. Çoğu zaman nitelikli bir emeğe sahip olmadıklarından, yapılan işe göre ücret ödenmesi ilkesine ilgi duymamakta, aksine, kendilerine asgari ölçüde besin maddesi verilmesini güvence altına alacağından, adam başına dağıtım ilkesini yeğ tutmakta-

dırlar. Pazar ile hiçbir ilişkileri bulunmayan bu kişiler yenilikler ve köklü değişimlerden korku duymaktadırlar. Başlıca kaygıları, ailelerinin beslenmesini sağlamaktır.

Maoculuğun toplumsal temelinin bir başka bölümü de, işçi sınıfının en az kalifiye olan kesimidir. Okuması yazması en az olan ve en düşük ücreti alan bu işçiler kalifiye emeğe daha yüksek bir ücret ödemeyi gereğini anlamamaktadırlar. Çoğu zaman gençlerden oluşan bu tür işçiler, küçük-köylü psikolojisinin tutsağı olmaktadır. Proleteryanın sınıf bilinci onlar için yabancıdır ve Maocu düzenin koşulları altında böyle bir bilincin gelişmesine de olanak yoktur. Bu işçiler, parça başına ücret sistemi uygulandığı takdirde kendilerinin kayba uğrayacaklarından korkarak belirli bir asgarî ücreti almayı yeğlemektedirler.

Çin toplumunun bu kesimi Maocu propagandanın etkisine daha kolay kapılmaktadır. Bu kesimin dünyaya bakışı, günün sloganlarının etkisi ve tek yanlı bilgi ile biçimlenmektedir.

Maocular, ezberledikleri sözcükleri çoğu zaman gerçek anlamlarını bilmeden sürekli tekrarlayan militanlarını ve demagoglarını işte bu toplumsal gruplar arasından seçmektedirler. Maoculuğun siyasal temelini işte bu militanlar oluşturmaktadır. Ama bu, ülkenin sosyo-ekonomik gelişmesi içinde sürekli eriyecek ve Çin toplumundaki rolü giderek azalmaya mahkûm güvenilir olmayan bir temeldir.

Maocuların, işçi-köylü kitleleri içindeki mevzileri güçlü ve kalıcı olark görülemez. Beyin yıkama yöntemlerine ve halkı ruhsal bir bağ altında tutmak için harcanan çok büyük çabalara rağmen, işçilerin ve köylülerin siyasal bilinçleri sürekli olarak tek ve aynı düzeyde kalamaz. Yaşam onlara öğretmektedir; ken-

dilerinin yaşamsal çıkarlarına karşı olan Mao Tse-tung'un proleterya aleyhtarı, halk aleyhtarı politikası onları «eğitmektedir.»

Maocuların kendileri de sürekli tedirginlik duymakta ve kitlelerin bir gün kendilerini Maoculuğun sıkı sıkıya bağlayan etkilerinden kurtarabileceklerinden korku duyduklarını şu ya da bu biçimde dile getirmektedirler. Çin basını, siyasal «eğitim» kampanyasının yoğunlaştırılması ve yaygınlaştırılması gereğini sürekli olarak vurgulamakta, revizyonizm adını verdikleri şeyin eleştirisine «bir gün bile ar verilse» kapitalizmin hemen başını kaldıracağı tehdidini savurmaktadır.

Çin basını sık sık, köylülerin ve işçilerin kolayca ve çarçabuk «yozlaşabileceklerinden» duyulan korkuyu dile getirmektedir. Bu da, Maocuların işçilere ve köylülere hiç güvenmediklerinin ve onlar üzerindeki ideolojik ve psikolojik baskılarını bir an için bile olsa kaldırmaya niyetli olmadıklarının kanıtıdır.

Çin'de oldukça kalabalık bir yönetim kadroları katmanının olduğu ve bunların geleceğinin Parti ve devlet yöneticilerinin izleyecekleri siyasal çizgiye bağlı olduğu da hatırdan çıkarılmamalıdır. Bu kategorideki memurların da zaman zaman işçi ve köylülerin çıkarları ile uyuşan zaman zaman da onlarla çatışan kendi öz çıkarlarının bulunduğu da bir gerçektir. Maocu politikanın hem taraftarlarının hem de ona karşı çıkanların bunlar arasında da bulunması doğaldır.

«Kültür devrimi» ve onun gibi zaman zaman halkın tepesine inen baskılar, onları Pekin'den gelen buyrukları hiç başkaldırmadan yerine getiren uygulayıcılar durumuna getirme amacını gütmektedir. Maocu politikaların başarısızlığa uğraması yada gerilemesi

halinde ise, bürokratiklikle, kitlelerden tecrit olmuşlukla, «revizyonizmle,» ve buna benzer suçlamalarla da onlardır. Ancak, bunlar Parti ve devlet örgütünün dışlı çarkları olduklarından Pekin'e eyaletlerdeki durum, halkın duygu ve tavırları, hoşnutsuzluğun kendisini gösterme biçimleri konusunda bilgi sağlayan gerekli kanallar görevini de yerine getirmektedirler. Maocular, kendi politikalarını izlerlerken bu toplumsal gruba dayanmakta ancak sürekli olarak onların arasına «militanlar» sokarak yapısını düzenlemeye çalışmaktadırlar. Ama, bu toplumsal grubun çıkarlarına dokunulur dokunulmaz, bu grubun üyeleri arasından Maoculuğa karşı eylemli ve eylemsiz bir direniş başgöstermektedir.

Maoculuğun toplumsal temelini oluşturan köylülüğün ve işçi sınıfının belirli kesimleri de, Maocu politikayı, bilinçli ve eylemli olmaktan çok, eylemsiz ve günlük koşulların bir gereği olarak desteklemekte, yani yukarıdan gelen baskılara boyun eğerek, akıntı ile birlikte sürüklenip gitmektedirler. Kadroların büyük bir çoğunluğu için de aynı şey geçerlidir. Maocu politikanın, siyasal hedefleri, sosyo-ekonomik sonuçları, tutarsızlığı, çelişkili niteliği çoğu zaman onların kavrama yeteneklerinin dışında kalmaktadır. Bugüne kadar, bunlardan bir çoğu, Liu Şao-çi'nin «kara çizgisi» ile Mao Tse-tung'un «kırmızı çizgisi» arasındaki farkı bir türlü anlayamamıştır. Ne de, 9. ÇKP oKngresinde onaylanan ÇKP Kurallarında, Mao Tse-tung'un açıkça siyasal halefi olarak ilân edilen Lin Piao'nun birden bire düşüşünün gerçek nedenlerini kavrayabilmişlerdir. Kadrolar arasında ve genellikle halk içinde, «iki çizgi arasındaki mücadeleye «köpek kavgası» adı verilmesi hiç de mantıksız değildir.

«Kültür devrimi» sırasında, Parti ve devlet örgü-

tünün ortadan kaldırılmasında ve Mao Tse-tung'un iktidarının güçlenmesinde ordu belirleyici rolü oynamıştı. Görünüşe göre, ordu, Lin Piao'nun komutasında, Mao Tse-tung'u kurtaran güç olarak belirmişti. Ordu, ülkedeki tüm siyasal, ekonomik ve kültürel yaşam alanlarını denetimi altına almıştı. Çin'de ordu, yalnızca askeri değil, aynı zamanda da sosyo-politik bir örgütü oluşturmaktadır. Ordunun Çin toplumu içindeki önemini yadsımak çok güçtür. Askeri personel arasında Maoculuğun eğitimi, sivil kuruluşlarda ve örgütlerde olduğundan çok dah yoğun ve çok daha iyi örgütlenmiştir. Ordu içinde de farklı grupların bulunmasına rağmen, ordu ülkede birleştirici bir güç olma niteliğini sürdürmektedir. Devlet ve Parti örgütlerinde de olduğu gibi, ordu içinde de Maocu düşüncelerin sarsılmaz taraftarları olduğu kadar inançlı muhalifleri de bulunmaktadır. Ancak, tümüyle ele alındığında, ordu Maocular tarafından ülkede düzeni sağlamak ve herhangi bir muhalefet belirtisini bastırmak için başarıyla kullanılabilir.

Maoculuğun toplumsal temeli dengesiz olduğundan, ordu Maocu düzeni güvence altına almakta bir zor kullanma aygıtı olarak görev görmekte polis gözetimi işlevini yerine getirmektedir. Ama Mao Tse-tung ordu kadrolarına ve özellikle yüksek görevlerde bulunan kadrolara tümüyle güvenememektedir. Bu da, Lin Piao olayı ve Halk Kurtuluş Ordusu'nun yüksek düzeydeki komutanları arasında sık sık yapılan değişikliklerle kanıtlanmaktadır. Böylece Mao, ordunun dizginlerini kendi elinde tutmaya çalışmaktadır.

Maocular da, kendi toplumsal tabanlarının dengesiz olduğunun bilincindedirler ve onlar da orduya tam bir güven beslememektedirler. Böylece, Mao'nun

kişiyi tapınma mezhebinin tüm dayanağını, milliyetçilik çemberi ile ayakta tutmaya çalışmaktadırlar.

1958 yılında kitlesel bir ağaç dikme kampanyasını öğrenen Mao Tse-tung, şaşkınlığını şu sözlerle dile getirmiştir: «Ne denli çok yeşillik dikiyorsak, ağaçların sayısı o denli azalıyor.» Tıpkı «Mao'nun düşünceleri»nde olduğu gibi. Ne denli yoğun yerleştirilmeye çalışılırlarsa çalışsınlar o denli az taraftar bulmaktadırlar kendilerine. Milliyetçi duyguların kamçılanması, Maoculuğun ayrılmaz bir parçasıdır. «Büyük sıçrayış» sırasında yaptıkları gibi milliyetçi görüş ve duygular üzerinde oynayarak Maocular, kendi politikalarının açıklarını kapatmaya çalışmaktadırlar.

Ülke toplumsal ve ekonomik olarak geliştikçe, işçi sınıfı güçlendikçe ve Çin toplumundaki sosyalist öğelerin dayanışması arttıkça, Maoculuğun toplumsal tabanı giderek artan bir biçimde güçsüzleşecektir. Zor kullanma yöntemlerine ve demagojiye dayanarak ve kitlelerin kültürel ve siyasal bilinç düzeyinden yararlanarak Maoculuk, yaşamını bir süre daha uzatmak olanağını bulabilir. Bu süre, olasıdır ki, uzun bir süre olabilir, ama Maoculuk tarihsel açıdan mahkûm olmuştur ve Çin'de bir geleceğe sahip değildir. En sonunda, Çin halkı, «Mao Tse-tung'un düşünceleri» yüzünden içine düştükleri labirentten çıkmanın yolunu bulacaklardır. İnsanlığın toplumsal ve tarihsel gelişmesine yön veren genel yasalar, bu büyük ülkede de er geç kendilerini göstereceklerdir.

İ Ç İ N D E K İ L E R

Önsöz	5
Çin Devrimi ve Maocular Çin Devrimini Nasıl Yorumluyorlar	10
Sosyalizm Mao'nun Formüllerine Göre Kurulabilir Mi?	26
Barış ve Ulusların Güvenliğine Karşı Olan Maoculuk	66
Maoculuğun Çıkarlarını Temsil Ettiği Sınıflar ve Toplumsal Gruplar	83